

2023-2024 оқу жылының басына техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беретін оқу орындарында оқу процесін ұйымдастыру жөніндегі нұсқаулық-әдістемелік ұсынымдар

1. Білім күнін өткізуге қатысты

Білім күні 1 қыркүйекте барлық курстардың білім алушыларына кураторлық сағат өткізіледі. Талқыланатын тақырыптар шәкірттердің білімге, еңбекқорлыққа және патриотизмге, рухани құндылықтарды қалыптастыру мен дамытуға, жауапкершілік пен өзара сыйластыққа ұмтылуына бағытталуы тиіс.

Негізгі міндет оқу жылында білім алушыларға үздік білім беру, жайлы және қауіпсіз білім беру ортасын құру, сондай-ақ әрбір білім алушының жеке дамуын қолдау болып табылады.

Кураторлық сағаттың мақсаттары:

1. Білімге деген құндылықты қалыптастыру, өз Отаны үшін қажет және пайдалы болуға деген ұмтылыс.

2. Белсенді өмірлік ұстанымды, кәсіби маңызды қасиеттерді және олардың қоғам өмірінің түрлі салаларында көрініс табуына дайындығын қалыптастыру.

3. Өзін-өзі тәрбиелеуге және өзін-өзі дамытуға, жеке тұлғаның шығармашылық қасиеттерін дамытуға бағдарлау

2. Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің білім беру бағдарламаларын әзірлеуге қатысты

2023-2024 оқу жылында оқытуды сараптамадан өткен және 2022 жылғы білім беру бағдарламаларының тізілімінде орналастырылған білім беру бағдарламалары бойынша бастау қажет, яғни МЖМБС (Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығына 2022 жылғы 23 қыркүйектегі өзгерістер мен толықтырулармен) 2023 жылғы 6 маусымдағы МЖМБС жаңа түзетулерін есепке алмағанда.

Себебі, «Білім туралы» ҚРЗ 17 және 20-бабының 2-тармағына сәйкес техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру бағдарламаларының тізбесі білім беру бағдарламаларының тізілімінде қамтылған. Тізілімге енгізу үшін білім беру бағдарламалары сараптамадан өтеді (ҚР Оқу-ағарту министрінің м.а. 2022 жылғы 7 қазандағы № 417 бұйрығы).

МЖБС жаңа түзетулері бойынша білім беру бағдарламалары бүгінде сараптамадан өтпеген, осыған байланысты оларды білім беру бағдарламаларының Тізіліміне енгізу мүмкін емес. Білім беру бағдарламаларының сараптамасы білім беру бағдарламалары мазмұнының сапасын, сол арқылы білікті жұмысшы кадрлар мен орта буын мамандарын даярлауды қамтамасыз етеді.

«Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» **Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2023 жылғы 6 маусымдағы № 161 бұйрығы 2024-2025 оқу жылына арналған білім беру бағдарламаларын** әзірлеу кезінде қолданылатын болады.

2023-2024 оқу жылында білім беру бағдарламаларына келесі базалық модульдерді міндетті түрде енгізуді көздеу қажет:

- 1) дене қасиеттерін дамыту және жетілдіру;
- 2) ақпараттық-коммуникациялық және цифрлық технологияларды қолдану;
- 3) экономиканың базалық білімін және кәсіпкерлік негіздерін қолдану;
- 4) қоғам мен еңбек ұжымында әлеуметтену және бейімделу үшін әлеуметтік ғылымдар негіздерін қолдану.

«Қоғамда және еңбек ұжымында әлеуметтену және бейімделу үшін әлеуметтік ғылымдар негіздерін қолдану» модулін зерделеу орта буын мамандарын даярлау кезінде жүзеге асырылады.

Қосымша базалық модульдерді қосуға, егер оларсыз біліктілік бойынша кәсіптік модульдерді игеру мүмкін болмаған жағдайда жол беріледі.

ТЖКОБ ұйымының қалауы бойынша базалық модульдер әскери мамандықтарды қоспағанда, мамандық бейініне байланысты кәсіптік модульдерге біріктіріледі.

Сонымен қатар, ТЖКБ ұйымдары МЖМБС жаңа түзетулері бойынша білім беру бағдарламаларын әзірлеуді бастауы және 2023 жылдың қыркүйек-қазан айларында тізілімге орналастыру үшін сараптамаға жіберуі қажет. МЖМБС жаңа түзетулері бойынша әзірленген білім беру бағдарламаларын өзектендірілген және жаңадан әзірленген кәсіптік стандарттардың талаптарына сәйкес келтіру қажет. **Білім беру бағдарламаларын тізілімге орналастыру 2024 жылдың қаңтарынан басталады.**

Анықтама: 2022 жылы 170 жаңа кәсіптік стандарт өзектендіріліп, 21 жаңа кәсіптік стандарт бекітілді. Бұдан басқа, ағымдағы жылы 220 кәсіптік стандарт әзірленіп, тағы 278 кәсіптік стандарт өзектендіру жоспарлануда. Бүгінгі таңда ҚР «Атамекен» ҰКП 597 кәсіптік стандарт бекітілген (<https://atameken.kz>).

«Білім беру жүйесінде кәсіптік стандарттарды қолдану» пилоттық жобасы аясында анықталған 17 колледж жаңартылған 47 кәсіптік стандарт негізінде МЖМБС жаңа құрылымы мен жаңа түзетулері бойынша 46 білім беру бағдарламасын әзірлеген пилоттық режимінде оқыту **2023 жылдың қыркүйегінен басталуы тиіс.**

3. Жалпы білім беру пәндеріне қатысты (ЖБП модулі)

2023-2024 оқу жылына арналған білім беру бағдарламаларында жалпы білім беретін пәндердің тізбесі мен көлемі **қоғамдық-гуманитарлық,**

жаратылыстану-математикалық бағыттар бойынша мамандық бейінін ескере отырып, МЖБС (*Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығына 23.09.2022 жылы енгізілген өзгерістер мен толықтырулар*) сәйкес айқындалады.

«Жалпы білім беру пәндері» модулі бойынша жалпы сағат саны 60 кредит/1440 сағатты құрайды («Хореография өнері» мамандығы бойынша - 38 кредит/912 сағат), жалпы білім беру пәндері 1-2 курста оқытылады.

Мамандықтың бейініне қарамастан міндетті жалпы білім беру пәндерге: «Қазақ тілі» және «Қазақ әдебиеті», «Орыс тілі және әдебиеті» (оқыту қазақ тілінде жүргізілетін топтар үшін), «Орыс тілі» және «Орыс әдебиеті», «Қазақ тілі және әдебиеті» (оқыту орыс тілінде жүргізілетін топтар үшін), «Шетел тілі», «Математика», «Информатика», «Қазақстан тарихы», «Дене шынықтыру», «Алғашқы әскери және технологиялық дайындық» жатады.

ТЖКОБ ұйымдары мамандығының бейініне байланысты «Физика», «Химия», «Биология», «География», «Графика және жобалау», «Дүниежүзі тарихы», «Шетел тілі» (екінші шетел тілі тек «Өнер» бағыты үшін) кемінде төрт пәнді таңдайды.

Жалпы білім беру пәндері бойынша емтихандар «Жалпы білім беру пәндері» модуліне бөлінген кредиттер/сағаттар есебінен өткізіледі.

«Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдары үшін жалпы білім беретін пәндер циклінің немесе модулінің үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы» ҚР Оқу-ағарту министрінің 2023 жылғы 6 қаңтардағы № 1 бұйрығы ҚР Оқу-ағарту министрінің 2023 жылғы 6 маусымдағы № 161 бұйрығымен қатар **2024 жылы 1 қаңтардан бастап 2024-2025 оқу жылына арналған білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде қолданылатын болады.**

4. Кредиттік-модульдік оқыту технологиясын енгізуге қатысты

ТЖКОБ ұйымдарында оқытудың кредиттік – модульдік технологиясы оқытудың орнына, нысаны мен мерзіміне қарамастан оқытудың бүкіл кезеңі ішінде біліктілікті беру үшін кредиттерді бағалау және растау арқылы оқыту нәтижелеріне бағдарлана отырып іске асырылады.

Оқу процесін ұйымдастыру білім беру ұйымының басшысы бекітетін оқу процесінің кестесі негізінде жүзеге асырылады.

Оқу процесінің кестесі академиялық кезеңдерден, аралық аттестаттау кезеңдерінен, демалыстардан, кәсіптік практикадан және (немесе) өндірістік оқытудан тұрады. Бітіруші курста оқу жылына қорытынды аттестаттау кезеңі енгізіледі.

Педагогтардың оқу жүктемесін жоспарлау педагогтың білім алушылармен байланыс жұмысының уақытын білдіретін кредиттермен немесе академиялық сағаттармен жүзеге асырылады.

Жұмыс оқу жоспарлары мен бағдарламаларын әзірлеу кезінде МЖМБС-ны басшылыққа алу қажет (*Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығына 23.09.2022 жылы енгізілген өзгерістер мен толықтырулар*).

- Кредиттік оқыту технологиясы кезінде міндетті оқу кредиттерінің саны:
- негізгі орта білім базасында жұмысшы біліктіліктерін игеру үшін 120-180 кредит;
  - жалпы орта білім базасында жұмысшы біліктіліктерін игеру үшін 60-120 кредит;
  - негізгі орта білім базасында орта буын маманы біліктілігін игеру үшін 180-240 кредит . Кредиттердің осы көлемі шеңберінде 2 жұмыс біліктілігіне дейін игеруге жол беріледі;
  - жалпы орта білім базасында орта буын маманы біліктілігін игеру үшін 120-180 кредит. Кредиттердің осы көлемі шеңберінде 2 жұмыс біліктілігіне дейін игеруге жол беріледі;
  - техникалық және кәсіптік білім базасында орта буын біліктілігін игеру үшін 60 кредит (мәндес біліктілік бойынша);
  - қолданбалы бакалавр біліктілігін игеру үшін 60-180 кредит.
- Оқу жылында міндетті оқу жүктемесінің жалпы саны кемінде 36 кредитті құрайтын оқу жылын қоспағанда, 60 кредитті немесе 1440 сағатты құрайды.

1 кредит 24 академиялық сағатқа, 1 академиялық сағат 45 минутқа тең.

«Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарында оқытудың кредиттік технологиясы бойынша оқу процесін ұйымдастыру қағидаларын бекіту туралы» ҚР Оқу-ағарту министрінің **2023 жылғы 28 наурыздағы № 75 бұйрығы** ҚР Оқу-ағарту министрінің 2023 жылғы 6 маусымдағы № 161 бұйрығымен қатар **2024 жылы 1 қаңтардан бастап 2024-2025 оқу жылына арналған білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде қолданылатын болады.**

5. Білім беру бағдарламаларының Тізіліміне қатысты

ҚР Білім туралы Заңының 17-бабының 2-тармағына сәйкес ТЖКОБ білім беру бағдарламаларының тізбесі техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру бағдарламаларының Тізілімінде (бұдан әрі – ББ Тізілімі) қамтылады.

2024 жылдың қаңтарында ББ Тізілімін қалыптастыру және жаңа құрылым бойынша **2024-2025 оқу жылына** арналған білім беру бағдарламаларының сараптамасы бойынша жұмыс басталады.

Бүгінгі таңда Тізілімді жүргізу тетігі толығымен автоматтандырылған.

ББ Тізілімге енгізу төрт кезеңде жүргізіледі:

- 1) білім беру ұйымының ақпараттық жүйеде электрондық өтінімді толтыруы;
- 2) ҚР НҚА ТЖКОБ сәйкестігіне бастапқы сараптама және өтініш берушіге пысықтауға жіберу (ескертулер болған жағдайда);
- 3) сараптау тобының ББ сараптама жүргізуі және өтініш берушіге пысықтауға жіберу (ескертулер болған кезде);
- 4) бағдарламаны Тізілімге енгізу немесе өтінімді қабылдамау.

Ақпараттық жүйе колледжге ББ пысықтауға жіберілгенін, Тізілімге енгізілгенін немесе қабылданбағаны туралы автоматты түрде хабарлайды. Оң сараптамадан кейін білім беру бағдарламасына тіркеу нөмірі мен QR-код беріле отырып, Тізілімге енгізіледі.

«Білім беру жүйесінде кәсіптік стандарттарды қолдану» пилоттық жобасы аясында 17 колледж жаңартылған 47 кәсіптік стандарт негізінде жаңа құрылым бойынша 46 білім беру бағдарламасын әзірледі. Бұл білім беру бағдарламалары ақпараттық жүйені апробациядан өткізу мақсатында ББ Тізіліміне енгізілген.

«ТЖКОБ ұйымдары іске асыратын білім беру бағдарламаларының Тізілімін жүргізу қағидалары, сондай-ақ білім беру бағдарламаларының тізіліміне енгізу және алып тастау негіздері» Қазақстан Республикасының «Әділет» нормативтік құқықтық актілерінің ақпараттық-құқықтық жүйесінде орналастырылған (<https://adilet.zan.kz>).

6. Оқу процесін және қашықтықтан оқытуды ұйымдастыруға қатысты

Қашықтықтан білім беру бойынша оқу процесін ұйымдастыру «Білім беру ұйымдарына қашықтықтан оқытуды ұсыну бойынша қойылатын талаптарды және қашықтықтан оқыту бойынша оқу процесін ұйымдастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2015 жылғы 20 наурыздағы № 137 бұйрығына сәйкес жүзеге асырылады.

Оқу орындары студенттерді қашықтықтан оқытуға олардың оқу түрлеріне (күндізгі, сырттай, кешкі, экстернат түрінде) және оқу курстарына қарамастан ауыстыруға мүмкіндік алады. Студенттердің оқу жұмыс жоспарына сәйкес бүкіл оқу кезеңінде уақыттың 20%-нан аспайтын қашықтықтан білім алу мүмкіндігі бар. Бұл ретте қашықтықтан оқыту үшін рұқсат етілетін пәндер немесе модульдер сағаттарының тізбесі мен көлемін білім беру ұйымы дербес айқындайды.

Сонымен қатар, ерекше білім берілуіне қажеттілігі бар, оның ішінде уақытша шектеулері бар адамдар, конкурстарға немесе чемпионаттарға қатысатын студенттер қашықтықтан білім алуға мүмкіндік алады

Төтенше жағдай, шектеу іс-шаралары, оның ішінде карантин енгізілген жағдайларда тиісті әкімшілік-аумақтық бірліктерде (жекелеген объектілерде) қашықтықтан оқыту, төтенше жағдайлар жариялау облыстардың, Астана, Алматы және Шымкент қалаларының білім басқармасының бұйрығы негізінде барлық білім алушылар үшін ұйымдастырылатынын атап өткен жөн

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2015 жылғы 20 наурыздағы № 137 бұйрығына 1-қосымшаға сәйкес ТЖКОБ ұйымдарында қашықтан оқытуды ұйымдастыру үшін мынадай талаптар белгіленеді:

1) оқу қызметін ұйымдастыру үшін Интернет желісіне қосылуды қамтамасыз ететін телекоммуникациялық арналардың болуы;

2) ақпараттық ресурстарға, цифрлық ресурстарға жедел қол жеткізу құралдарының болуы;

3) білім алушылар үшін оқу-әдістемелік, ұйымдастырушылық-әкімшілік ақпаратты қамтитын ақпараттық жүйенің болуы;

4) білім беру ұйымдары педагогтарында ақпараттық технологиялар бойынша курстардан өткені туралы сертификаттардың болуы;

5) оқу процесін цифрлық білім беру ресурстарымен қамтамасыз ету;

6) бағдарламалық-аппараттық кешенге және қолданбалы бағдарламалық қамтамасыз етуге қойылатын ең төменгі талаптарды сақтау.

Осыған байланысты облыстардың және Астана, Алматы және Шымкент қалаларының Білім басқармалары:

1) ақпараттық жүйелерді процестерді толық автоматтандыруға дейін жеткізу;

2) компьютерлік техника мен мультимедиялық оқыту құралдарының паркін үнемі жаңартуды қамтамасыз ету;

3) ақпараттық жүйелердің іркілістері мен артық жүктемелерінің алдын алу мақсатында байланыс арналарының өткізу қабілетін және интернет жылдамдығын арттыру;

4) IT-құзыреттілікті арттыру үшін педагогтарға бейіндік оқыту бойынша семинарлар (вебинарлар) өткізуді жалғастыру.

7. Демонстрациялық емтиханды ұйымдастыруға және өткізуге қатысты

Ел колледждерінде демонстрациялық емтиханды өткізу көрсеткішін жыл сайын орындау «Сапалы білім «Білімді ұлт» ұлттық жобасы шеңберінде көзделген («Сапалы білім «Білімді ұлт» ұлттық жобасын іске асырудың жоспар-кестесінен «ТЖКБ ұйымдарының оқу процесіне Worldskills бағалау жүйесін енгізген колледждердің үлесі» 3-көрсеткіші).

«Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығына сәйкес (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген):

– демонстрациялық емтихан - білім алушыға игерілген кәсіби құзыреттіліктерін іс жүзінде көрсетуге мүмкіндік беретін аралық және/немесе қорытынды аттестаттауды өткізу нысаны;

– біліктілік емтиханы ТЖКОБ ұйымдарының оқу-өндірістік шеберханаларында, зертханаларында және оқу орталықтарында және/немесе кәсіпорындардың өндірістік алаңдарында әрбір жұмысшы біліктілігін меңгергеннен кейін практикалық жұмыс немесе демонстрациялық емтихан түрінде өткізіледі;

– біліктілік емтиханы практикалық жұмыс немесе демонстрациялық емтихан түрінде ұйымдардың оқу-өндірістік шеберханаларында,

зертханаларында және оқу орталықтарында және/немесе кәсіпорындардың өндірістік алаңдарында өткізіледі.

Демонстрациялық емтихан білім алушылардың бір біліктілік шеңберінде кәсіптік модульдердің мазмұнын меңгеру сапасын оларды зерделеу аяқталғаннан кейін (аралық аттестаттау) немесе олардың тиісті білім беру деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартында (қорытынды аттестаттау) көзделген модульдер көлемін игеру дәрежесін айқындағаннан кейін бағалау мақсатында өткізіледі.

ТжКОБ ұйымдары демонстрациялық емтихан өткізу кезінде «Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдары үшін білім алушылардың үлгеріміне ағымдағы бақылау, аралық және қорытынды аттестаттау жүргізудің үлгілік қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2008 жылғы 18 наурыздағы № 125 бұйрығын және 2022 жылғы 27 мамырдағы республикалық оқу-әдістемелік кеңеспен бекітілген WorldSkills талаптары бойынша біліктілік емтиханы шеңберінде демонстрациялық емтиханын өткізу жөніндегі әдістемелік ұсынымдарды басшылыққа алу қажет (*материалдар «Talar» КЕАҚ сайтында орналастырылған*).

Демонстрациялық емтихан өткізу кезінде алаңның инфрақұрылымын (шығыс материалдары, жабдықтар, өткізу орны және т.б.) қамтамасыз ету және бағалау үшін сарапшыларды тарту үшін қаражат көздеу қажет.

Осылайша, демонстрациялық емтихандар өткізген колледждердің деректерін «Ұлттық білім беру деректер базасы» ақпараттық жүйесімен өзектендіру қажет.

8. Кәсіпорынның өтінімдері бойынша кадрларды мақсатты даярлауға қатысты

2022-2023 оқу жылынан бастап жұмысқа орналастыру міндеттемесімен кәсіпорындардың өтінімдері бойынша ТжКОБ бар кадрларды даярлау енгізілді.

Кәсіпорындардың өтінімдері бойынша ТжКОБ бар кадрларды даярлауды енгізу мақсаты кәсіпорындардың нақты қажеттіліктерін қамтамасыз ету үшін сұранысқа ие білікті кадрларды даярлау болып табылады.

ТжКОБ бар кадрларды кәсіпорындардың өтінімдері бойынша даярлау білім беру ұйымдарында мәлімделген мамандықтар бойынша білім беру ұйымы мен кәсіпорын (ұйым, мекеме) арасында жасалған шарт негізінде мемлекеттік білім беру тапсырысы (бұдан әрі – мемлекеттік тапсырыс) есебінен жүзеге асырылады.

Орта және ірі кәсіпкерлік субъектілеріне жататын кәсіпорындардың (ұйымдардың, мекемелердің) өтінімдері бойынша кадрлар даярлау үшін мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру үшін ТжКОБ ұйымын айқындау кезінде Комиссия Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 27 тамыздағы № 381 бұйрығын басшылыққа алады.

ТЖКОБ бар кадрларды кәсіпорындардың (ұйымдардың, мекемелердің) өтінімдері бойынша даярлау білім беру ұйымдарына қабылдау Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 18 қазандағы № 578 бұйрығымен бекітілген техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидаларына сәйкес жүзеге асырылады

Агроөнеркәсіптік кешен саласындағы қызметті жүзеге асыратын кәсіпорындарды (ұйымдарды, мекемелерді) қоспағанда, орта және ірі кәсіпкерлік субъектілеріне жататын кәсіпорындар (ұйымдар, мекемелер) кадрлар даярлауға қатысушылар болып табылады.

Талап етілетін мамандықтар бойынша кадрлар даярлауды жүзеге асыратын, мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру бойынша конкурстық іріктеуден өткен ТЖКОБ ұйымдары (меншік нысанына қарамастан).

Сондай-ақ, кәсіпорындардың өтінімдері бойынша кадрлар даярлауды іске асырудың тәртібі (мақсатты даярлау) Қазақстан Республикасының Оқу-ағарту министрлігі 2022 жылғы 4 шілдеде бекіткен кәсіпорындардың өтінімдері бойынша кадрлар даярлауға арналған Әдістемелік ұсынымдарда көрсетілген.

Сонымен қатар, 2023-2024 оқу жылында кәсіпорындардың (ұйымдардың, мекемелердің) өтінімдері бойынша 20 мыңнан астам талапкерді қамту жоспарлануда.

Осыған байланысты, бұқаралық ақпарат құралдарында жариялау және мектеп оқушылары (9 сынып), ата-аналар қоғамдастығы, кәсіпорындар (ұйымдар, мекемелер) арасында кәсіпорындардың өтінімдері бойынша кадрлар даярлау бойынша түсіндіру жұмыстарын жүргізу ұсынылады.

9. Дуальды оқыту шеңберінде оқу процесін ұйымдастыруға қатысты

Дуальды оқытуға қатысты нормалар келесі нормативтік-құқықтық актілермен регламенттеледі:

- 1) Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі (35,116,119-б.);
- 2) Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексі (683-687-б. 33-б.);
- 3) «Білім туралы» Қазақстан Республикасының Заңы (1,5,6,17,45-1 бап);
- 4) «Дуальды оқытуды ұйымдастыру қағидаларын бекіту туралы»

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 21 қаңтардағы № 50 бұйрығы (бұдан әрі - ҚР БҒМ №50 бұйрығы);

5) «Мектепке дейінгі ұйымдар, орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдары үшін білім беру қызметтерін көрсетудің үлгілік шартының, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдары үшін кәсіптік практиканы өткізуге арналған үлгілік шарттың және дуальды оқыту туралы үлгілік шарттың нысандарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 28 қаңтардағы № 93 бұйрығы (бұдан әрі - ҚР БҒМ №93 бұйрығы).

б) «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, орта білім берудің, сондай-ақ кредиттік оқыту технологиясын есепке алғандағы техникалық және

кәсіптік, орта білімнен кейінгі, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің жан басына шаққандағы нормативтік қаржыландыру әдістемесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 27 қарашадағы № 597 бұйрығы *(бұдан әрі-ҚР БҒМ №597 бұйрығы)*.

Академиялық дербестікке байланысты колледждер жұмыс берушілермен бірлесіп кәсіптік стандарттар мен өңірлік ерекшеліктер негізінде білім беру бағдарламаларының мазмұнын өзгерте алады, Оқу уақытының мерзімдерін, көлемін айқындайды және қажеттілігіне қарай қосымша пәндерді (кәсіптік модульдерді) енгізеді. Өндірістік оқытуға және кәсіптік практикаға бөлінетін дуальды оқыту кезіндегі сағат көлемі жалпы білім беретін пәндерді зерделеуге көзделген сағат көлемін қоспағанда, міндетті оқытуға бөлінген оқу жоспарының сағат санынан есептеледі. Осылайша, жұмыс берушілер оқу орындарымен бірлесіп, тез өзгертін, экономиканың қажеттіліктеріне сәйкес білім беру бағдарламаларының мазмұнын дербес реттеуге мүмкіндік алады.

Өндірістік оқыту мен кәсіптік практикадан өту кезінде ҚР Еңбек кодексінің 119-бабына және дуальды оқыту туралы шарттың талаптарына сәйкес кәсіпорындар белгілі бір функционалдық міндеттерді орындағаны үшін білім алушыға өтемақы төлей алады. Өндірістік оқытудан және кәсіптік практикадан өтетін адамдарға еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі талаптар қолданылады.

ҚР Еңбек кодексінің 35-бабының 7-1) тармақшасына сәйкес дуальды оқыту туралы шарт білім алушының еңбек қызметін растайтын құжат болып табылады.

Кәсіпорында (ұйымда) дуальды оқыту шеңберінде практика мерзімі 6 айдан 18 айға дейін студенттерге еңбек өтіліне есептеледі, бұл колледж түлектеріне бұрыннан бар жұмыс тәжірибесімен жұмысқа орналасуға мүмкіндік береді. Білім алушының еңбек қызметін растайтын құжат дуальды оқыту туралы шартқа қосымша болып табылады. ҚР БҒМ 2016 жылғы 28 қаңтардағы № 93 бұйрығының 2-тарауының 5-тармағына сәйкес кәсіпорын (ұйым) білім алушының кәсіпорын (ұйым) базасында практикадан өту мерзімдерін көрсете отырып, дуальды оқыту туралы шартқа қосымшаны толтырады.

Облыстардың, Астана, Алматы және Шымкент қалаларының білім Басқармалары ҚР Еңбек кодексіне сәйкес жұмысқа орналасу кезінде олардың еңбек өтілін есептеуді қамтамасыз ету үшін ТЖКОБ ұйымдарының түлектеріне осы құжаттардың берілуіне мониторинг жүргізуі қажет.

Дуальды оқыту шеңберінде кәсіпорын тәлімгерді - өндірістік оқыту мен кәсіптік практикаға басшылықты жүзеге асыратын, өндіріс немесе қызмет көрсету саласы технологияларын меңгерген кәсіпорынның білікті қызметкерін білім алушыларға бекітеді.

Дуальды оқыту кезіндегі шығыстарды ҚР БҒМ 2017 жылғы 27 қарашадағы № 597 бұйрығына сәйкес кәсіпорындарға (ұйымдарға) ТЖКОБ ұйымдары өтейді.

ҚР БҒМ № 93 бұйрығының 12-тармағының 10-тармақшасына сәйкес білім беру ұйымдары тәлімгерге өндірістік оқыту мен кәсіптік практиканы ұйымдастыру бойынша көрсетілген қызметтер үшін ақы төлейді.

Тәлімгерге көрсетілген қызметтер үшін ақы төлеу Қазақстан Республикасының 1999 жылғы 1 шілдедегі Азаматтық кодексінің 683-687-бабының 33-тарауына сәйкес өтеулі қызмет көрсету шарты арқылы жүргізіледі.

ҚР «Атамекен» кәсіпкерлер палатасы тізілімінде және ҰБДБ дуальды оқытуды енгізу мониторингі көзделген.

10. Оқу орындарын ірі бизнес өкілдерінің қамқорлыққа алуына қатысты

Қамқорлықтың мақсаты-экономиканы кадрлармен қамтамасыз ету үшін кәсіпорындар мен колледждер арасында тиімді және ұзақ мерзімді ынтымақтастық орнату.

ЖАО «Атамекен» ӨКП өкілдерімен бірлесіп, колледждерді қамқорлыққа алуға ниет білдірген ірі кәсіпорындардың (ұйымдардың) тізбесін, сондай-ақ кәсіпорындардың (ұйымдардың) бейініне сәйкес келетін колледждердің, кадрлар даярлау бейіндерінің тізбесін айқындау жөніндегі жұмысты белсенді жалғастырған жөн.

Колледждерге қамқорлықты жүзеге асыру бойынша компаниялар (кәсіпорындар) арасындағы меморандумдарға, келісімдерге қол қою жөніндегі жұмысты жалғастыру қажет.

Меморандумдарда (келісімдерде) келесі бөлімдер көрсетілуі тиіс: ынтымақтастықтың мәні мен принциптері, ынтымақтастықты іске асыру, тараптардың міндеттемелері, меморандумдардың қолданылу мерзімі, тараптардың жауапкершілігі, сондай-ақ компания өкілдерінің қамқоршылық және индустриялық кеңестерге кіру міндеттемелері, студенттердің практикасын ұйымдастыру, шеберханалар мен зертханаларды заманауи жабдықтармен жарақтандыруға жәрдемдесу, білім беру бағдарламаларын өзектендіру, кәсіпорын базасында педагогтардың тағылымдамадан өтуі, сондай-ақ түлектерді жұмысқа орналастыру.

ҰБДҚ-да ірі кәсіпорындардың колледждерге қамқорлығының мониторингі көзделген.

Мониторинг келесі деректер бойынша жүзеге асырылатын болады: кәсіпорындардың, меморандумдардың, әзірленген білім беру бағдарламаларының, кәсіпорындардың өтінімдері бойынша нысаналы мемлекеттік тапсырыс бойынша оқитын студенттердің саны, көрсетілген материалдық көмектің көлемі және т.б.

11. Worldskills (Ворлдскиллс) қозғалысының дамуына қатысты

WorldSkills Қазақстандағы қозғалысы келесі нормативтік-құқықтық актілермен реттеледі:

1) «Талар» коммерциялық емес акционерлік қоғамын Қазақстан Республикасындағы WorldSkills Kazakhstan жобасының ұлттық операторы етіп айқындау туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2015 жылғы 20 қаңтардағы № 22 бұйрығы;

2) «Қазақстанда WorldSkills қозғалысын іске асырудың кейбір мәселелері туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 2 сәуірдегі № 126 бұйрығы (бұдан әрі - №126 бұйрық);

3) Қазақстан Республикасындағы WorldSkills Kazakhstan чемпионаттарының қағидалары (бұдан әрі - қағидалар) (WorldSkills Kazakhstan Бас Ассамблеясы 2020 жылғы 20 сәуірде бекіткен)

4) «Жаратылыстану-математикалық циклы пәндері бойынша Президенттік олимпиаданы, жалпы білім беретін пәндер бойынша республикалық олимпиадалар мен ғылыми жобалар конкурстарын, орындаушылардың республикалық конкурстарын және кәсіби шеберлік конкурстарын ұйымдастыру және өткізу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 13 наурыздағы № 99 бұйрығы.

WorldSkills дағдылардың құндылығын көрсетеді және бүкіл әлемде білікті мамандардың танылуын арттырады.

WorldSkills Kazakhstan (бұдан әрі - WSK) қозғалысының мақсаты-техникалық және кәсіптік білім беруді дамыту, кәсіптер мәртебесін ілгерілету.

2023 жылы WSK өңірлік чемпионаттарының қорытындысы бойынша WorldSkills Kazakhstan 2023» республикалық чемпионатына қатысу үшін әр өңірден 15-тен 30 адамға дейін жеңімпаздар анықталды.

WSK республикалық чемпионатын өткізу 2023 жылғы 19-27 қараша аралығында Астана қаласында «EXPO» халықаралық көрме орталығы базасында жоспарланған

WSK республикалық чемпионатының жеңімпаздары жаттығу лагерлерінде жаттығады және WS халықаралық чемпионаттарына қатысады.

Ағымдағы жылы WorldSkills Халықаралық чемпионаты 2023 жылғы 3 қыркүйектен 10 қыркүйекке дейін Гданьск қаласында (Польша Республикасы) өтеді

2023-2024 оқу жылында № 126 ереже мен бұйрыққа сәйкес көздеу қажет:

ТжКОБ ұйым деңгейінде:

1) WSK сарапшыларының біліктілігін бірлесіп арттыру бойынша әлеуметтік серіктестермен өзара әрекеттерді кеңейту;

2) МТБ нығайту және шығын материалдарын сатып алу кезінде WorldSkills International және WorldSkills Europe кәсіптік стандарттарын ескеру;

3) WSR сарапшылары ретінде әлеуметтік серіктестерді тарта отырып, WSR колледжішілік чемпионатын, оның ішінде Abilympics (Abilimpics) және Deafskills (есту бойынша) құзыреттері бойынша өткізу;

4) WSK колледжішілік чемпионатын өткізу кезінде бағалаудың ашық жүйесін (CIS) қолдану;

5) WSK өңірлік (аймақтық) чемпионатына қатысу үшін WSK колледжішілік чемпионатының жеңімпаздарын жіберу;

6) WSR республикалық чемпионатының жеңімпаздары мен жүлдегерлерін (ҚР ҰҚ мүшелігіне кандидаттарды) оқу-жаттығу лагерлеріне олардың тұруы мен көлік қызметтерін қамтамасыз ете отырып жіберу;

7) ТЖКОБ ұйымының WSK-те үздік нәтижелерінің бенчмаркингі, оның ішінде БАҚ-ты тарта отырып;

8) Кәсіптік бағдарлау жұмыстарын жүргізу кезінде WorldSkills құралдарын қолдану.

Жергілікті атқарушы органдар деңгейінде:

1) WorldSkills қозғалысына өңірдің әлеуметтік серіктестерін белсенді тарта отырып, сарапшылық қоғамдастықты дамытуды жалғастыру;

2) WSK сарапшылары ретінде әлеуметтік әріптестерді тарта отырып, WSR өңірлік чемпионатын өткізу, оның ішінде Abilympics (Абилимпикс), Deafskills (есту бойынша) құзыреттері бойынша, сондай-ақ салалық бағыттарды, соның ішінде Agroskills дамыту.

3) WSK өңірлік чемпионатын өткізу кезінде ашық бағалау жүйесін (CIS) қолдану;

4) WorldSkills International және WorldSkills Europe кәсіптік стандарттарын ескере отырып, өңір колледждерінің МТБ нығайту және олардың базасында WSK республикалық чемпионатына және WS халықаралық чемпионаттарына ҚР ҰҚ өңірлік құраманы дайындау үшін жаттығу лагерлерін құру;

5) WSK республикалық чемпионатына қатысу үшін WSK өңірлік чемпионатының жеңімпаздарын жіберу;

6) Өңір өкілдері қатысатын халықаралық чемпионаттарға дайындау мақсатында оқу-жаттығу лагерлерін шығын материалдарымен қамтамасыз ету;

7) WSK-те өңірдің үздік нәтижелерінің бенчмаркингі, оның ішінде БАҚ-ты тарта отырып;

8) Өңірлік деңгейде кәсіптік бағдар беру жұмыстарын жүргізу кезінде WorldSkills құралдарын қолдану.

12. Ерекше білім беру қажеттілігі бар адамдар үшін оқу процесін ұйымдастыруға қатысты:

Жыл сайын техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарына түсетін және оқыту мен тәрбиелеуге арнайы (ерекше) тәсілдерді қажет ететін ерекше білім берілуіне қажеттілігі бар тұлғалардың саны артып келеді.

Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарына сәйкес (Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығына 23.09.2022 жылы енгізілген өзгерістер мен толықтырулар) ерекше білім

беру қажеттілігі бар адамдарды инклюзивті білім беру жағдайларында оқыту үшін оқу орындары:

1) білім алушылардың (ақыл-ойы сақталмаған адамдар үшін) психофизикалық дамуы мен жеке мүмкіндіктерін ескере отырып, ТЖКОБ білім беру бағдарламасын ішінара немесе толық меңгеруді көздейтін арнайы оқу бағдарламаларын;

2) жеке оқу бағдарламалары және білім алушылардың (сақталған интеллектісі бар адамдар үшін) жеке мүмкіндіктері мен физикалық бұзушылықтарын ескере отырып, ТЖКОБ мамандығы бойынша білім беру бағдарламасының негізіндегі жоспарлар әзірлейді.

Сонымен қатар, ЕБҚ бар тұлғалар үшін жан басына шаққандағы қаржыландыру нормативі енгізілді, онда бір білім алушыға арналған білім беру процесі шығыстарының нормасы жылына екі есе көбейтілді.

Анықтама үшін: шығыстар нормасында педагогтардың, оқулықтардың, оқу-әдістемелік әдебиеттер мен құралдардың жылдық еңбекақы төлеу қоры, оның ішінде өндірістік оқыту мен кәсіптік практикадан өту кезіндегі шығыстар сияқты шығыстар көзделеді.

Бұдан басқа, колледждерде мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру шарттарының бірі кадрларды даярлауға мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларына (*Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 29 қаңтардағы № 122 бұйрығы*) сәйкес ерекше білім берілуіне қажеттілігі бар тұлғалар үшін жағдайлардың (*міндетті талаптар: кіру пандустары, жарық сигналдары, шақыру түймесі, санитариялық торан*) болуы болып табылады.

«Аманат» партиясының сайлауалды бағдарламасының іс-шараларын орындау жөніндегі Жол картасын орындау мақсатында «Өзгерістер жолы: әркімге лайықты өмір!» 2025 жылға дейін ТЖКОБ барлық ұйымдарында ерекше білім берілуіне қажеттілігі бар студенттер үшін тең жағдайлар мен кедергісіз қолжетімділік жасау бойынша көрсеткішке қол жеткізу көзделген.

Осылайша, облыстардың, Астана, Алматы және Шымкент қалаларының білім басқармалары техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарында инклюзивті білім беру үшін жағдай жасау жөніндегі көрсеткішке қол жеткізуді көздеу қажет (*2022 жылы – 55%, 2023 жылы – 70%, 2024 жылы – 85%, 2025 жылы – 100%*).

13. Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарында мемлекеттік тілді дамыту жөніндегі конкурс пен Форум өткізуге қатысты

Қазақ тілін дәріптеу мақсатында жыл сайын «Мемлекеттік тіл – менің тілім» Республикалық форум өткізіледі.

Мемлекеттік тілді оқытудың тиімділігін арттыру және қазақ тілінде оқымайтын топтарға қазақ тілін оқытудың үздік авторлық әдістемелерін айқындау мақсатында жыл сайын «Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарында қазақ тілін оқытудың үздік авторлық әдістемесі» республикалық конкурсы өткізіледі.

Облыстық конкурстардың жеңімпаздары осы іс-шараларға ағымдағы жылдың қараша-желтоқсан айларында республикалық деңгейде қатысады.

Облыстардың және Астана, Алматы және Шымкент қалаларының Білім басқармалары осы іс-шараларды 2023 жылғы қыркүйек-қазан айларында жоспарлауы қажет.

14. Техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарындағы тәрбие жұмысына қатысты

Осы бөлімде ТЖКОБ ұйымдарында тәрбие жұмысын ұйымдастыруды регламенттейтін нормативтік құқықтық құжаттарды ескере отырып, жаңа оқу жылында тәрбие жұмысын ұйымдастыру тәсілдері өзектендірілді. Оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру кезіндегі басымдықтар білім алушылардың әл-ауқатын қамтамасыз ету, білім алушының жеке басына деген құрмет пен сенім, олардың құқықтары мен заңды мүдделерін қамтамасыз ету, оларды кемсітуге жол бермеу болып табылады.

Тәрбие жұмысын ұйымдастыру кезіндегі негізгі нормативтік құқықтық құжаттар:

- Қазақстан Республикасының Конституциясы;
- 2011 жылғы 26 желтоқсандағы «Неке (ерлі-зайыптылық) және отбасы туралы» Қазақстан Республикасының Кодексі;
- Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі «Білім туралы» Заңы;
- «Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы» 2002 жылғы 8 тамыздағы Қазақстан Республикасының Заңы;
- «Тұрмыстық зорлық-зомбылық профилактикасы туралы» Қазақстан Республикасының 2009 жылғы 4 желтоқсандағы № 214-IV Заңы;
- «Балаларды денсаулығы мен дамуына зардабын тигізетін ақпараттан қорғау туралы» Қазақстан Республикасының 2018 жылғы 2 шілдедегі №169-UI Заңы;
- «Білімді ұлт» сапалы білім беру» ұлттық жобасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 12 қазандағы № 726 қаулысы;
- «Орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының педагогтары жүргізу үшін міндетті құжаттардың тізбесін және олардың нысандарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 6 сәуірдегі № 130 бұйрығы;
- Ұлттық мерекелер, мемлекеттік мерекелер, кәсіби және өзге де мерекелер «Қазақстан Республикасының мерекелері туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 13 желтоқсандағы N 267 Заңымен реттеледі;
- «Жалпы білім беретін пәндер бойынша республикалық және халықаралық олимпиадалар мен ғылыми жобалар конкурстарының (ғылыми жарыстардың), орындаушылар конкурстарының, кәсіби шеберлік конкурстарының және спорттық жарыстардың тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2011 жылғы 7 желтоқсандағы № 514 бұйрығы.

«Жастар ісі жөніндегі комитеттің, «Жас Сарбаз» әскери-патриоттық клубының, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарындағы қызығушылықтар бойынша клубтардың жұмысын ұйымдастыру жөніндегі әдістемелік ұсынымдарды бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2021 жылғы 18 қаңтардағы № 24 бұйрығы.

Бүгінгі таңда колледждердегі тәрбие жұмысының негізгі міндеті-бәсекеге қабілетті түлекті дайындап қана қоймай, ең алдымен онда адами құндылықтар мен қажетті өмірлік дағдыларды қалыптастыру:

1. Студенттердің оқу сауаттылығын арттыру

2022 жылғы 02 мамырдағы «Оқуға құштар колледж» тұжырымдамасы (бұдан әрі - Тұжырымдама) және 2022-2025 жылдарға арналған Тұжырымдаманы іске асыру жөніндегі іс - шараларды өткізу жоспары (бұдан әрі-жоспар) шеңберінде сауалнама, тестілеу және сауалнама жүргізу арқылы білім алушылардың оқырмандық қызығушылықтарының, оқырман құзыретінің деңгейіне тұрақты мониторингті жүзеге асыру қажет. Білім алушылардың қызығушылықтарын ескере отырып, кітапхана қорын жеке тұлғаның өзін - өзі дамытуы үшін әдебиеттермен-сапалы отандық, шетелдік көркем, салалық ғылыми-танымал, ғылыми-танымдық, энциклопедиялық және анықтамалық әдебиеттермен дәстүрлі баспа және электрондық ақпарат тасығыштарда толықтыруды ұлғайту қажет.

Жоспар шеңберінде «Топтың үздік оқырманы», «Жылдың үздік оқырманы» конкурстарын өткізу бойынша жұмысты жалғастыру, тұрақты жұмыс істейтін буккроссинг аймағын және т. б., викториналар, кітапханалық квесттер, флешмобтар ұйымдастыру қажет.

Ұйымның сайтында үздік әлемдік және отандық әдебиеттерге арналған түрлі қызметтер, студенттердің оқуын жандандыру ресурстары (*интернет-викториналар, ұсынылатын қызметтер, кітап клубтары туралы ақпарат және т.б.*) ұсынылуы керек.

Кітаптарды электронды форматта, соның ішінде мобильді құрылғылар арқылы оқу мүмкіндіктерін ынталандыру, әдебиет ағынын жақсартуға көмектесетін жаңа электрондық ресурстарды дамыту маңызды.

2. Дене тәрбиесі, салауатты өмір салты

Оқу жылының басында колледждің спорттық-бұқаралық жұмыс жоспарын құру және бекіту. Жоспар аясында студенттерді колледждің спорт секциялары туралы таныстыру, сондай-ақ студенттер топтары мен олардың ата-аналарының чаттарына қолданыстағы спорт секциялары туралы электрондық буклеттер (*фото, жаттықтырушылардың байланыстары, жаттығу кестелері*) жолдау қажет. Бірінші кезекте халықтың әлеуметтік осал топтарынан қолдауды талап ететін студенттерді тарту.

Спорттық іс-шаралар бойынша бекітілген жұмыс жоспарына сәйкес студенттердің спорт түрлері бойынша **Ұлттық спорт лигасының** колледжішілік, қалалық/облыстық және республикалық кезеңдеріне қатысуын және ұйымдастырылуын қамтамасыз етсін.

Жастар арасында бұқаралық спортты дамыту мен танымал ету және салауатты өмір салтын насихаттау мақсатында Ұлттық спорт лигасының спорт түрлері бойынша жарыстарының барлық қорытындыларын БАҚ-та, интернет-ресурстарда, әлеуметтік желілерде, YouTube-арналарда жариялау қажет.

Ай сайын негізде студенттер мен олардың ата-аналарына арналған бейнероликтерді, инфографикаларды, постерлерді БАҚ-та, интернет-ресурстарда, әлеуметтік желілерде, YouTube-арналарда орналастыра отырып, нашақорлықтың, электрондық темекі тұтынудың алдын алу жөніндегі мамандарды шақыра отырып, іс-шаралар өткізу.

3. Білім алушылардың ақпараттық мәдениетін дамыту

ТЖКОБ ұйымының тәрбие жүйесінде білім алушылардың сабақтарынан тыс әртүрлі нысандарды ұйымдастыру үшін қолайлы жағдайлар жасау маңызды, бұл жиынтықта білім алушылардың рухани-адамгершілік, азаматтық - патриоттық, көркемдік-эстетикалық, еңбек және дене тәрбиесін іске асыруды қамтамасыз етеді.

Оқудан тыс қызметті ұйымдастыру түрлерінің бірі білім алушылардың шығармашылық әлеуетін ашуға ықпал ететін үйірмелер болып табылады. Сондықтан ТЖКОБ ұйымдарға қызығушылығы бар білім алушыларды тарта отырып үйірмелер құру мүмкіндігін қарастыру ұсынылады.

Сонымен қатар, қазіргі заманғы колледж білім беру процесінде оқудан тыс қызметті ұйымдастырудың инновациялық әдістерін, формаларын, модельдерін іздеуді жүзеге асыруы керек: *стартап-жобаларды қорғау; колледж подкастын жүргізу; колледждің электронды газетін ұйымдастыру; Ted форматындағы кездесулер; танымал адамдармен кездесулер; қайырымдылық әлеуметтік жобалар; елдің мәдени көрікті жерлеріне экскурсиялар; колледж серіктестермен өзара әрекет.*

«Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарында Жастар ісі жөніндегі комитеттің, «Жас Сарбаз» әскери-патриоттық клубының, қызығушылықтар бойынша клубтар жұмысын ұйымдастыру жөніндегі әдістемелік ұсынымдарды бекіту туралы» ҚР Білім және ғылым министрінің 2021 жылғы 18 қаңтардағы № 24 бұйрығы шеңберінде ТЖКОБ ұйымдарында жастар ісі жөніндегі комитеттер (*бұдан әрі – ЖІК*), №77 ҚРҰҚ сәйкес жастар ісі жөніндегі инспектор лауазымын көздеу қажет), «Жас Сарбаз» әскери-патриоттық клубтарын, қызығушылықтары бойынша клубтар құру жөніндегі жұмысты жалғастыруды ұсынамыз. Осы бағыттағы жалпы басшылық пен қызметті үйлестіру колледж басшылардың тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасарларына бекітілсін.

Сонымен қатар, дебат клубтарын құру жөніндегі жұмысты жалғастыру және жеке тұлғаның үйлесімді дамуын, Қазақстандық патриотизмді, азаматтық бірегейлікті және толеранттылық мәдениетін қалыптастыруды қамтамасыз ететін неғұрлым тиімді зияткерлік құрал ретінде студенттерді дебаттық қозғалысына тарту жөнінде шаралар қабылдау қажет (*Қазақстандағы оқушылар мен студенттердің дебаттық қозғалысының жалпыұлттық мәдени-білім беру жобасының тұжырымдамасы*).

Студенттік өзін-өзі басқаруды дамыту мақсатында әр колледжде студенттік парламенттер құруды жалғастыру қажет. Парламент мүшелері колледждің алқалы органдарына кіріп студенттердің белгілі бір тобының мүдделерін білдіруі керек

Сонымен қатар, ЖІК мен студенттік парламенттердің міндеттері әртүрлі, яғни ЖІК студенттерді түрлі іс - шараларға тартады және өткізеді, ал студенттік парламент мүшелерінің міндеті негізінен студенттердің мүдделері мен құқықтарын қорғау болып табылады.

Апта сайын ең өзекті тақырыптар мен сұрақтар бойынша топтар, курстар және т.б. арасында дебаттық турнирлер өткізу қажет (*«Development Day» аясында мүмкін болады*).

Негізгі сабақтардан кейін аптасына бір рет «Development Day» студентінің даму күнін ұйымдастыруды ұсынамыз, оны ЖІК ұйымдастыруы қажет. Яғни, бұл күні әр студент кез-келген қызығушылық клубтарына еркін қатыса алады, дебаттарға, семинарларға қатыса алады (*белгілі тұлғаларды, бизнесмендерді, мемлекеттік қызметшілерді, депутаттарды, кәсіпорын басшыларын шақыра отырып, студенттерге оларды ынталандыру мақсатында «Олар бұған қалай келді» деп айта алады*), спорттық іс-шаралар, конкурстар, тимбилдингтер, театрларға бару, бір уақытта өту керек экскурсиялар-бұл студенттерге өз қызығушылықтарын таңдауға мүмкіндік береді.

Жобаларды білім беру ұйымы білім алушылардың отбасыларымен, білім беру ұйымының әлеуметтік серіктестерімен тұрақты өзара әрекет пен тығыз ынтымақтастықта іске асыруы тиіс.

5. Конкурстар мен жарыстар

Тұрақты түрде жалпы білім беретін пәндер бойынша республикалық және халықаралық олимпиадалар мен ғылыми жобалар конкурстарының (ғылыми жарыстардың), орындаушылар конкурстарының, кәсіби шеберлік конкурстарының және спорттық жарыстардың тізбесіне сәйкес (*Министрліктің 2011 жылғы 7 желтоқсандағы № 514 бұйрығы*) студенттерді әр түрлі конкурстарға (*цифрлық дағдыларды қолдана отырып, әр түрлі салаларда IT-шешімдерді дамыту жөніндегі Hackathon идеялар конкурсы, «Гүлденебер, Қазақстан!», «Колледждердің үздік 100 студенті»*), «Мен – кәсіпкермін», «Жас турист» Гранд турнирі) жалпы білім беретін пәндер бойынша республикалық және халықаралық олимпиадалар мен ғылыми жобалар конкурстарының (ғылыми жарыстардың) және өзге де жарыстарға тарту. Конкурстарға бірінші кезекте аз қамтылған, көп балалы және толық емес отбасылардан, сондай-ақ профилактикалық есепте тұрған студенттерді тарту қажет.

6. Профилактикалық қызметті ұйымдастыру (*психологиялық және әлеуметтік қызмет*)

Бүгінгі таңда жасөспірімдер арасында буллинг/кибербуллинг, діни экстремизм мен терроризм, құқық бұзушылықтар мен нашақорлық, ерте жүктілік, репродуктивтік денсаулығын сақтау мәселелері өзекті болып отыр.

Қазақстандық жасөспірімдер ЭЫДҰ елдеріндегі өз құрдастарымен салыстырғанда буллингке жиі ұшырайды (32%) (*орташа көрсеткіш - 23%*). ЮНИСЕФ-тің хабарлауынша, жасөспірімдердің жартысынан көбі виртуалды

зорлық-зомбылық, дін мен өзіне-өзі қол жұмсау жағдайларына тап болып, әлеуметтік желілерде танысуға оң көзқараспен қарайды. Осыған байланысты жоғарыда аталған келеңсіз үрдістердің алдын алу бойынша мынадай шаралар ұсынылады:

- әлеуметтік педагогтар мен педагог-психологтарды біліктілікті арттыру курстарына жіберу;

- буллинг/кибербуллинг, суицид, киберқылмыс, ерте жүктілік, репродуктивті денсаулық, діни экстремизм және терроризм, құқық бұзушылықтар мен нашакорлықтың алдын алу жөніндегі мамандарды шақыра отырып, бұқаралық ақпарат құралдарында, интернет-ресурстарда, әлеуметтік желілерде, YouTube-арналарда студенттер мен олардың ата-аналарына арналған бейнероликтер, инфографиктер, плакаттар (*буллингтің алдын алу бойынша қажетті материалдар қоса беріледі*) орналастыра отырып, іс-шаралар өткізу.

Қолайлы білім беру ортасын құруда кураторлық қызмет ерекше рөл атқарады.

Кураторлық сағаттар білім беру мазмұнының маңызды бөлігі болып табылады. Кураторлық сағаттардың жоспарларын әзірлеу кезінде студенттік парламент мүшелерін тарта отырып, студенттердің жеке қажеттіліктері мен мүдделеріне назар аудару керек. Тақырыптық сынып сағаттарын өткізу нысандары: *белгілі бір тақырыптағы әңгіме; пікірсайыс, рөлдік ойындар, тақырыптық дәріс, жиналыстар, қарым-қатынас сағаты (сұрақ-жауап), саяхат ойындары, тренингтер, конференциялар, мастер-класстар, театр қойылымдары* болуы мүмкін.

Куратор білім алушылармен бірге топтың жалпы нормалары мен ережелерін әзірлеуге бастамашылық жасай алады. Қазіргі зерттеулерге сәйкес, бұл мінез-құлықтың жалпы нормаларын бірлесіп талқылау және үйлестіру, олардың жауапты сақталуына әкеледі.

15. Кітапхана қорын толықтыруға және оқулықтармен қамтамасыз етуге қатысты

Қазақстан Республикасы «Білім туралы» Заңының 6-бабының 1-тармағына сәйкес колледждер үшін қағаз және электрондық жеткізгіштердегі оқулықтарды сатып алу және жеткізу жергілікті атқарушы органдардың құзыретінде болады.

Жан басына шаққандағы қаржыландыру нормативі шеңберінде бір білім алушыға оқулықтар, оқу-әдістемелік әдебиеттер және оқу құралдарын сатып алуға арналған шығыстар көзделген, олар 5 АЕК-ті құрайды, бұл білім беру ұйымдарына кітапхана қорын жыл сайын жаңартуға мүмкіндік береді.

Облыстардың және Астана, Алматы және Шымкент қалаларының білім Басқармалары көзделген қаражат есебінен мемлекеттік білім беру тапсырысы бойынша техникалық және кәсіптік білімі бар кадрларды даярлауды жүзеге асыратын меншік нысанына қарамастан колледждерде оқу-әдістемелік кешендерді сатып алу бойынша тоқсан сайын мониторинг жүргізуі қажет.

Бұдан басқа, Қазақстан Республикасында мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік білім беруді дамытудың 2023 – 2029 жылдарға арналған тұжырымдамасының көрсеткіштерінің бірі техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдары үшін қазақ тілінде оқулықтар әзірлеу болып табылады.

Көрсеткішке қол жеткізу үшін техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарын (бұдан әрі - ТЖКБ ұйымдары) қазақ тіліндегі оқулықтармен қамтамасыз ету қажет. Техникалық және кәсіптік білім беруді ұйымдастыруды қазақ тіліндегі заманауи оқулықтармен, әсіресе арнайы пәндер (модульдер) бойынша қамтамасыз ету мәселесі өзекті болып табылады.

Қазіргі уақытта кітап индустриясы нарығында арнайы пәндер бойынша отандық баспалар басып шығарған оқулықтар да, қазақ тіліне аударылған шетелдік оқулықтар да бар.

Осыған байланысты, облыстардың және Астана, Алматы және Шымкент қалаларының білім Басқармалары (бұдан әрі-білім Басқармасы) ТЖКБ ұйымдарымен және бейіні бойынша оқу-әдістемелік бірлестіктермен бірлесіп (ОӘБ тізбесі Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 28 қыркүйектегі № 509 бұйрығымен бекітілген) әр оқу орнының сұраныстары мен қажеттіліктерін негізге ала отырып, қазақ тіліндегі арнайы пәндер (модульдер) бойынша оқулықтар тізбесін айқындау жөнінде тиісті жұмыстар жүргізу қажет.

Жоғарыда айтылғандардың негізінде білім Басқармалары мемлекеттік білім беру тапсырысы бойынша кадрлар даярлауды жүзеге асыратын ТЖКБ ұйымдары үшін жыл сайын қазақ тілінде 180 оқулықты сатып алу бойынша жұмысты ұйымдастыруы қажет.

Осылайша, осы көрсеткішті уақтылы орындау үшін білім Басқармалары ағымдағы жылдың 10 қыркүйегіне дейінгі мерзімде аралық ақпаратты және 10 қарашаға дейінгі мерзімде 1-қосымшаға (қазақ тілінде оқулықтар сатып алатын оқу орындарының тізбесі және саны) сәйкес қорытынды ақпаратты ұсынуы қажет.

16. Кәсіби шеберлік конкурстарын өткізуге қатысты

Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының педагогтары арасында салалар бойынша кәсіби шеберлік конкурсы «Педагог мәртебесі туралы» Қазақстан Республикасының Заңы, Білім және ғылым министрінің бұйрығы, Қазақстан Республикасының 2011 жылғы 7 желтоқсандағы № 514 «Жалпы білім беретін пәндер бойынша республикалық және халықаралық олимпиадалар мен ғылыми жобалар (ғылыми жарыстар) конкурстарының, орындаушылар байқауларының, кәсіптік шеберлік байқауларының және спорттық жарыстардың тізбесін бекіту туралы» Заңы негізінде өткізіледі.

Салалар бойынша кәсіби шеберлік конкурсының мақсаты – ТЖКОБ ұйымдарының талантты, дарынды шығармашыл педагогтарын анықтау және қолдау, педагогтардың беделі мен имиджін арттыру және кәсіби шеберлік бойынша озық тәжірибені тарату.

2022 жылы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдары педагогтары арасында тау-кен, мұнай-газ, энергетика, инженерлік, ауылшаруашылық, құрылыс және педагогикалық саласы, денсаулық сақтау, қызмет көрсету, көлік және байланыс, өнер және мәдениет, спорт сияқты 13 сала бойынша кәсіптік шеберлік конкурсын өткізу туралы ережені бекітті.

Салалар бойынша кәсіби шеберлік конкурстары өткізілетін техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының тізімі анықталды.

Облыстар мен Астана, Алматы және Шымкент қалаларының Білім басқармалары:

- сала бойынша кәсіби шеберлік конкурсына педагогтардың қатысуын қамтамасыз ету;

- бекітілген кестеге сәйкес техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының педагогтары арасында кәсіби шеберлік конкурстарын өткізетін базаны ұйымдастырады;

- техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының педагогтары арасында кәсіби шеберлік конкурстарын өткізуге бизнес-қоғамдастық өкілдерін, жетекші өнеркәсіптік кәсіпорындардың (ұйымдардың), облыстардың, Астана, Алматы, Шымкент қалаларының жоғары оқу орындарының тәжірибелі қызметкерлерін тарту.

2023-2024 оқу жылында техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының педагогтары арасында салалар бойынша республикалық кәсіби шеберлік конкурсын өткізу кестесі

№	Сала атауы	Аймақ	Мерзімі
1	Мұнай-газ	Атырау облысы	қазан-қараша
2	Көлік және байланыс	Қостанай облысы	қазан-қараша
3	Инженерлік	ШҚО	қазан-қараша
4	Құрылыс	Қарағанды облысы	қазан-қараша
5	Ауылшаруашылық	Жамбыл облысы	қазан
6	Энергетика	СҚО	қараша-желтоқсан
7	Педагогика	Ақмола облысы	ақпан
8	Тау-кен	Ақтөбе облысы	сәуір
9	Қызмет көрсету	Маңғыстау облысы	қазан
10	IT	Астана қ.	қараша
11	Денсаулық сақтау	Алматы қ.	желтоқсан
12	Спорт	Алматы қ.	мамыр
13	Өнер және мәдениет	Жамбыл облысы	қараша

17. Педагог қызметкерлердің кәсіби дамуына қатысты

Біліктілікті арттыру курстары Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 28 қаңтардағы № 95 бұйрығымен бекітілген педагогтардың біліктілігін арттыру курстарын ұйымдастыру және өткізу, сондай-ақ педагог қызметін курстан кейінгі сүйемелдеу қағидаларына сәйкес жүзеге асырылады.

Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңына енгізілген өзгерістерге сәйкес басшы кадрлардың, педагогтардың біліктілігін арттыру кемінде үш жылда бір рет жүзеге асырылады.

Педагогтар курстарға білім беру ұйымдары, білім бөлімдері, білім Басқармалары басшыларының бұйрықтары негізінде жіберіледі.

ТЖКОБ ұйымдары «Білім беру мониторингі шеңберінде әкімшілік деректер нысандарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 27 желтоқсандағы № 570 бұйрығына сәйкес «Ұлттық білім беру дерекқоры» ақпараттық жүйесінің әкімшілік есептілік нысаны бойынша біліктілікті арттыру курстарынан өткен педагогтардың деректерін толтырады.

Деректер педагогтардың біліктілікті арттыру курстарын аяқтаған сәттен бастап бес жұмыс күнінен кешіктірілмей толтырылады.

Бұдан басқа, педагогтардың лауазымдары мен санын көрсету бөлігінде ҰБДБ базасын дұрыс толтыру бойынша колледж басшылығының жауапкершілігін арттыру қажет (оның ішінде педагогтың негізгі лауазымын ғана көрсету қажет және қоса атқару кезінде бір педагогтың қайталануына жол бермеу қажет).

Қорытынды бағалаудан өтпеген курс тыңдаушыларына біліктілікті арттыру курсы тыңдау туралы анықтама берілетінін ескеру қажет.

Сертификат алмаған курс тыңдаушыларының келесі мүмкіндіктері бар:

- 1) жылына бір реттен артық емес білімді қайта бағалауға;
- 2) келесі курстар ағынымен білімді қайта бағалауға;
- 3) ағымдағы жыл ішінде бір ағыннан екіншісіне дәлелді себеппен ауысуға;
- 4) растайтын құжаттарды ұсына отырып, дәлелді себеппен тоқталған курсты аяқтауға.

Біліктілікті арттыру курстарынан өту туралы келісімнің талаптарын орындамаған курс тыңдаушылары біліктілікті арттырудың білім беру бағдарламаларын іске асыратын ұйым басшысының бұйрығына және курс тыңдаушыларының өтініштерін қарау жөніндегі комиссияның шешіміне сәйкес оқудан шығарылады. Курстарды өткізетін ұйым тыңдаушының жұмыс берушісін оқудан шығару туралы хабардар етеді.

Біліктілікті арттыру курстарынан өткен педагог жұмыс барысында алған кәсіби құзыреттерін қолданады.

ТЖКОБ ұйымының әкімшілігі:

- 1) педагогтардың негізгі лауазымы бойынша курстардан уақтылы өтуіне мониторинг жүргізеді (үш жылда 1 рет);
- 2) курстардан өту кезінде педагогтардың өзара алмасуын қамтамасыз етеді;
- 3) іссапар шығындарын өтей отырып, курстардың өткізу орындарына педагогтарды жібереді;
- 4) педагогтың курстардан өту кезінде алған құзыреттерін қолдану нәтижелерін қадағалау мақсатында білім беру ұйымының ішінде педагогтың қызметіне бақылау және мониторинг жүргізеді;
- 5) курстарды өткізген ұйымдарды курстардан кейінгі сүйемелдеу және курстардың білім беру бағдарламаларының тиімділігіне мониторинг жүргізу үшін колледждерге мүмкіндік береді.

Облыстардың, Астана, Алматы және Шымкент қалаларының Білім басқармаларына:

- Қағидалар талаптарына сәйкес жаңа білім, дағдылар мен құзыреттер алу, өз тәжірибесінде жаңа тәжірибені тарату, біліктілікті арттыру туралы растайтын құжат (сертификат) алу мақсатында курстық оқыту бағдарламасының мазмұнын табысты игеру үшін бірінші басшыларды менеджмент саласындағы біліктілікті арттыру курстарына жіберу;
- бірінші басшының инновациялық-эксперименттік қызметті қолдануына, оқыту сапасын арттыруға әсер ететін әлеуметтік/білім беру жобаларына қатысуына әдістемелік көмек көрсету және қолдау көрсету;
- ашық қолжетімділікте тәжірибе алмасу, менеджментке және оқыту сапасына қол жеткізуге қатысты мәселелер мен проблемаларды шешуде уақтылы көмек көрсету мақсатында бірінші басшылар қоғамдастығын (қауымдастығын) құруға жәрдемдесу;
- инновациялық және АКТ технологияларын пайдалануда бірінші басшылардың білімдері мен құзыреттерін жетілдіруге ықпал ету;
- бірінші басшыларға бизнес-жобаларды құрастыру құралдарын, бизнес пен мемлекеттік құрылымдарды біріктіру және өзара іс-қимыл тетіктерін, колледждерде стартаптарды іске асыру мүмкіндіктерін, қаржыландыру көздерінің әртүрлі тәсілдерін пайдалана отырып, кәсіпкерлік қызметті ұйымдастыру бойынша өз бетінше оқу және өз бетінше білім алу ұсыну;
- басшылардың аттестаттаудан уақтылы өтуін қамтамасыз ету.

18. Колледж директорларын ротациялауға қатысты.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2021 жылғы 11 қарашадағы № 559 бұйрығымен бекітілген «Мемлекеттік білім беру ұйымдарының бірінші басшыларына ротация жүргізу қағидаларына» (бұдан әрі – қағидалар) сәйкес атқаратын лауазымында жеті және одан да көп жыл болған бірінші басшылар ротацияға жатады.

Бірінші басшыларды ротациялауды жүргізу үшін білім Басқармасы органдарының кадр қызметі ротациялауға жататын бірінші басшылардың

тізімін қалыптастырады. 7 (жеті) жыл өткеннен кейін мемлекеттік білім беру ұйымының бірінші басшысын жұмыс берушінің актісімен комиссия шешім шығарғанға дейін білім беру ұйымының бірінші басшысының міндетін және функцияларын орындайды атқарушы тағайындайды.

Бірінші басшыны бос лауазымға ауыстыру үшін білім беру ұйымы болмаған кезде білім беру ұйымын көрсете отырып, лауазым шегінде бірінші басшылар арасында ротация жүргізу туралы комиссия шешім шығарғанға дейін ротация жөніндегі комиссияда жыл сайын қаралуға тиіс.

Сондай-ақ, ротациялауға жататын бірінші басшының осы лауазымға қойылатын біліктілік талаптарына сәйкес келген жағдайда, комиссия шешімінің негізінде онда тең дәрежелі бос лауазым болған кезде білім беру ұйымына ауысатынын да ескеру қажет.

ТЖКБ ұйымдарда менеджментті жақсарту және бірінші басшылардың тиімділігін арттыру мақсатында колледждердің бірінші басшыларын ротациялау жұмыстарын ұйымдастыру қажет.

Аттестаттау бойынша

«Педагог мәртебесі туралы» Қазақстан Республикасының 2019 жылғы 27 желтоқсандағы Заңына сәйкес педагогтар аттестаттаудан өтеді, оның нәтижелері бойынша білім беру саласындағы уәкілетті орган айқындайтын тәртіппен біліктілік санаттары беріледі (расталады).

Көптеген ТЖКОБ оқытушылар жаңа санатқа өту үшін қажетті педагогтардың білімін бағалаудан (ПББ) өтуде қиындықтарға тап болады. Шымкент пен Алматыда кадр құрамының жартысынан астамында санаты болмағандықтан ТЖКОБ оқытушылардың сапалық құрамы аса өзекті мәселе.

Педагогтарды аттестаттаудан өту Ережелеріне педагогтардың жағдайын жақсартқан бірқатар өзгерістер мен толықтырулар енгізілгенін ескеру қажет.

Мәселен ағымдағы жылдан бастап өндірістік оқыту шеберлері мен арнайы пәндер оқытушылары аттестаттаудан өту кезінде ПББ өтуден босатылды.

Сонымен қатар, жасы бойынша зейнетке шығуына төрт жыл қалған педагогтар аттестаттау рәсімінен босатылады. Сондай-ақ, 30 және одан да көп педагогикалық еңбек өтілі бар педагогтар бұрын берілген біліктілік санатын растаған кезде ПББ босатылады және тек қызмет нәтижелерін кешенді жалпылаудан өтеді.

Осыған байланысты педагогтардың аттестаттаудан өтуі және оларды тиісті қосымша ақысы бар санаттардың жаңа жүйесіне көшуі жөніндегі жұмысты күшейту қажет.

Облыстардың, Астана, Алматы және Шымкент қалаларының Білім басқармаларына:

- аттестаттау кезеңіне сәйкес біліктілік санатын беру үшін педагогтардың сапалы тізімдік құрамын қалыптастыру;

- педагогтардың портфолиосына сараптама жүргізу және олардың қызметінің қорытындыларын кешенді талдамалық жинақтау бойынша сараптамалық кеңестердің жұмысын ұйымдастыру.

**Инструктивно-методические рекомендации
по организации учебного процесса в учебных заведениях
технического и профессионального, послесреднего образования
к началу 2023-2024 учебного года**

1. Относительно проведения Дня знаний

В День знаний 1 сентября для обучающихся всех курсов проводится кураторский час. Темы для обсуждения должны быть направлены на стремление обучающихся к знаниям, трудолюбию и патриотизму, формированию и развитию духовных ценностей, ответственности и взаимоуважению.

Основной задачей является предоставление на протяжении учебного года обучающимся лучшего образования, создание комфортной и безопасной образовательной среды, а также поддержка личного развития каждого обучающегося.

Цели кураторского часа:

1. Формирование ценностного отношения к образованию, стремления быть нужным и полезным для своей Родины.
2. Формирование активной жизненной позиции, профессионально значимых качеств и готовности к их проявлению в различных сферах жизни общества.
3. Ориентация на самообразование и саморазвитие, развитие творческих качеств личности.

**2. Относительно разработки образовательных программ
технического и профессионального, послесреднего образования**

В 2023-2024 учебном году обучение необходимо **начать по образовательным программам прошедших экспертизу и размещенным в реестре образовательных программ 2022 года** т.е. согласно ГОСО (*приказ Министра просвещения Республики Казахстан от 3 августа 2022 года № 348 с изменениями и дополнениями от 23 сентября 2022 года*) без учета новых поправок ГОСО от 6 июня 2023 года.

Согласно пункту 2 статьи 17 и 20 ЗРК «Об образовании» перечень образовательных программ технического и профессионального, послесреднего образования **содержится в Реестре образовательных программ**. Образовательные программы для **внесения в Реестр проходят экспертизу** (*приказ и.о. Министра просвещения РК № 417 от 7 октября 2022 года*). Образовательные программы по новым поправкам ГОСО на сегодня **не прошли экспертизу, в этой связи не представляется возможным включить их в Реестр образовательных программ**. Экспертиза образовательных программ обеспечивает качество содержания

образовательных программ, тем самым обеспечивает подготовку квалифицированных рабочих кадров и специалистов среднего звена.

Приказ Министра просвещения Республики Казахстан от 6 июня 2023 года № 161 «О внесении изменений в приказ Министра просвещения Республики Казахстан от 3 августа 2022 года № 348 «Об утверждении государственных общеобязательных стандартов дошкольного воспитания и обучения, начального, основного среднего и общего среднего, технического и профессионального, послесреднего образования» (далее – новые поправки ГОСО) будет применяться при разработке образовательных программ на 2024-2025 учебный год.

В 2023-2024 учебном году необходимо предусмотреть обязательное включение в образовательные программы следующих базовых модулей:

- 1) развитие и совершенствование физических качеств;
- 2) применение информационно-коммуникационных и цифровых технологий;
- 3) применение базовых знаний экономики и основ предпринимательства;
- 4) применение основ социальных наук для социализации и адаптации в обществе и трудовом коллективе.

Изучение модуля «Применение основ социальных наук для социализации и адаптации в обществе и трудовом коллективе» осуществляется при подготовке специалистов среднего звена.

Включение дополнительных базовых модулей допускается в том случае, если освоение профессиональных модулей по квалификации не представляется возможным.

По усмотрению организации ТиППО, базовые модули интегрируются в профессиональные модули в зависимости от профиля специальности, за исключением военных специальностей.

Вместе с тем, организациям ТиППО необходимо начать разработку образовательных программ по новым поправкам ГОСО и в сентябре-октябре 2023 года направить на экспертизу для размещения в Реестр. Разработанные образовательные программы по новым поправкам ГОСО необходимо привести в соответствие с требованиями актуализированных и вновь разработанных профессиональных стандартов. **Размещение образовательных программ в реестр начнется с января 2024 года.**

Справочно: В 2022 году актуализировано 170 и утвержден 21 новый профессиональный стандарт. Кроме того, в текущем году планируется разработать 220 профессиональных стандартов и актуализировать ещё 278. На сегодняшний день в НПП РК «Атамекен» утверждено 597 профессиональных стандартов (<https://atameken.kz>).

17 колледжей определенные в рамках пилотного проекта «Применение профессиональных стандартов в системе образования» которые разработали **46 образовательных программ по новой структуре и по новым поправкам ГОСО на основе обновленных 47 профессиональных стандартов обучение должны начать в пилотном режиме с сентября 2023 года.**

3. Относительно общеобразовательных дисциплин (модуль ООД)

В образовательных программах на 2023-2024 учебный год перечень и объем общеобразовательных дисциплин определяется согласно ГОСО (*приказ Министра просвещения Республики Казахстан от 3 августа 2022 года № 348 с изменениями и дополнениями от 23.09.2022 года*) с учетом профиля специальности по направлениям: **общественно-гуманитарное, естественно-математическое.**

Общее количество часов по модулю «Общеобразовательные дисциплины» составляет 60 кредитов/1440 часов (по специальности «Хореографическое искусство» - 38 кредитов/912 часов), общеобразовательные дисциплины изучаются на 1-2 курсе.

К обязательным общеобразовательным дисциплинам вне зависимости от профиля специальности относятся: «Казахский язык» и «Казахская литература» «Русский язык и литература» (для групп с казахским языком обучения), «Русский язык» и «Русская литература», «Казахский язык и литература» (для групп с русским языком обучения), «Иностранный язык», «Математика», «Информатика», «История Казахстана», «Физическая культура», «Начальная военная и технологическая подготовка».

В зависимости от профиля специальности организации ТиППО выбирают не менее четырех дисциплин «Физика», «Химия», «Биология», «География», «Графика и проектирование», «Всемирная история», «Иностранный язык» (второй иностранный язык только для направления «Искусство»).

Экзамены по общеобразовательным дисциплинам проводятся за счет кредитов/часов, выделенных на модуль «Общеобразовательные дисциплины».

Приказ Министра просвещения РК от 6 января 2023 года № 1 «Об утверждении типовых учебных программ цикла или модуля общеобразовательных дисциплин для организаций технического и профессионального, послесреднего образования» наряду с Приказом Министра просвещения РК от 6 июня 2023 года № 161 **будут применяться с 1 января 2024 г. при разработке образовательных программ на 2024-2025 учебный год.**

9. Относительно внедрения кредитно-модульной технологии обучения

Кредитно-модульная технология обучения в организациях ТиППО реализуется с ориентацией на результаты обучения, посредством оценки и подтверждения кредитов для присуждения квалификации в течение всего периода обучения независимо от места, формы и срока обучения.

Организация учебного процесса осуществляется на основе графика учебного процесса, который утверждается руководителем организации образования.

График учебного процесса состоит из академических периодов, периодов промежуточной аттестации, каникул, профессиональной практики и

(или) производственного обучения. На выпускном курсе в учебный год включается период итоговой аттестации.

Планирование учебной нагрузки педагогов осуществляется в кредитах или академических часах, представляющих собой время контактной работы педагога с обучающимся.

При разработке рабочих учебных планов и программ необходимо руководствоваться ГОСО (*приказ Министра просвещения РК от 3 августа 2022 года № 348 с изменениями и дополнениями от 23 сентября 2022 года*).

При кредитной технологии обучения, количество кредитов обязательного обучения составляет:

- 120 - 180 кредитов для освоения рабочих квалификаций на базе основного среднего образования;
- 60 - 120 кредитов для освоения рабочих квалификаций на базе общего среднего образования;
- 180 - 240 кредитов для освоения квалификации специалиста среднего звена на базе основного среднего образования. В рамках данного объема кредитов допускается освоение до 2-х рабочих квалификаций;
- 120 - 180 кредитов для освоения квалификации специалиста среднего звена на базе общего среднего образования. В рамках данного объема кредитов допускается освоение до 2-х рабочих квалификаций;
- 60 кредитов для освоения квалификации среднего звена на базе технического и профессионального образования (по родственной квалификации);
- 60 - 180 кредитов для освоения квалификации прикладного бакалавра.

Общее количество обязательной учебной нагрузки в учебном году составляет 60 кредитов или 1440 часов, за исключением учебного года выпуска, который составляет не менее 36 кредитов.

1 кредит равен 24 академическим часам, 1 академический час равен 45 минутам.

Приказ Министра просвещения РК от 28 марта 2023 года № 75 «Об утверждении Правил организации учебного процесса по кредитной технологии обучения в организациях технического и профессионального, послесреднего образования» наряду с Приказом Министра просвещения РК от 6 июня 2023 года № 161 будут применяться с 1 января 2024 г. при разработке образовательных программ на 2024-2025 учебный год.

10. Относительно Реестра образовательных программ

В соответствии с пунктом 2 статьи 17 и 20 Закона об образовании РК, перечень образовательных программ ТипПО содержится в Реестре образовательных программ технического и профессионального, послесреднего образования (далее – Реестр ОП).

В январе 2024 года начнется работа по формированию Реестра ОП и экспертизе образовательных программ по новой структуре на 2024-2025 учебный год.

На сегодня механизм введения Реестра полностью автоматизирован.

Включение ОП в Реестр будет проводиться в четыре этапа:

- 1) заполнение организацией образования электронной заявки в информационной системе;
- 2) первичная экспертиза на соответствие НПА ТиППО РК и направление на доработку заявителю (при наличии замечаний);
- 3) проведение экспертизы ОП экспертной группой и направление на доработку заявителю (при наличии замечаний);
- 4) включение программы в Реестр либо отклонение заявки.

Информационная система автоматически уведомит колледж об отправке ОП на доработку, внесении в Реестр или отклонении. После положительной экспертизы образовательная программа вносится в Реестр с присвоением регистрационного номера и QR-кода.

В рамках пилотного проекта «Применение профессиональных стандартов в системе образования» 17 колледжей разработали 46 образовательные программы по новой структуре на основе обновленных 47 профессиональных стандартов. Данные образовательные программы внесены в Реестр ОП в целях апробации информационной системы.

«Правила ведения реестра образовательных программ, реализуемых организациями ТиППО, а также основания включения в реестр образовательных программ и исключения из него» размещены в информационно-правовой системе нормативных правовых актов Республики Казахстан «Әділет» (<https://adilet.zan.kz>).

11. Относительно организации учебного процесса и дистанционного обучения

Организация учебного процесса по дистанционному обучению осуществляется в соответствии с приказом Министра образования и науки Республики Казахстан от 20 марта 2015 года № 137 «Об утверждении требований к организациям образования по предоставлению дистанционного обучения и правил организации учебного процесса по дистанционному обучению».

Учебные заведения имеют возможность переводить студентов на дистанционное обучение независимо от их форм обучения (очное, заочное, вечернее, в форме экстерната) и курсов обучения. Студенты имеют возможность обучаться дистанционно, не превышающем 20% от времени за весь период обучения в соответствии с рабочим учебным планом. При этом перечень и объем часов дисциплин или модулей, допускаемых для дистанционного обучения, определяется организацией образования самостоятельно.

Кроме того, лица с особыми образовательными потребностями, в том числе имеющие временные ограничения, студенты участвующие в конкурсах или чемпионатах имеют возможность обучаться дистанционно.

Следует отметить, дистанционное обучение в случаях введения чрезвычайного положения, ограничительных мероприятий, в том числе

карантина, на соответствующих административно-территориальных единицах (на отдельных объектах), объявления чрезвычайных ситуаций организуется для всех обучающихся на основании приказа управления образования областей, городов Астана, Алматы и Шымкент

В соответствии с Приложением 1 к приказу Министра образования и науки Республики Казахстан от 20 марта 2015 года № 137 для организации дистанционного обучения в организациях ТиППО устанавливаются следующие требования:

- 1) наличие телекоммуникационных каналов, обеспечивающих подключение к сети Интернет для организации учебной деятельности;
- 2) наличие средств оперативного доступа к информационным ресурсам, цифровым ресурсам;
- 3) наличие информационной системы, включающей учебно-методическую, организационно-административную информацию для обучающихся;
- 4) наличие у педагогов организаций образования сертификатов о прохождении курсов по информационным технологиям;
- 5) обеспечение учебного процесса цифровыми образовательными ресурсами;
- 6) соблюдение минимальных требований к программно-аппаратному комплексу и прикладному программному обеспечению.

В этой связи, Управлениям образования областей и городов Астана, Алматы и Шымкент необходимо:

- 1) довести информационные системы до полной автоматизации процессов;
- 2) обеспечить регулярное обновление парка компьютерной техники и мультимедийных средств обучения;
- 3) увеличить пропускную способность каналов связи и скорости интернета в целях предотвращения сбоев и перегрузок информационных систем;
- 4) продолжить проведение семинаров (вебинаров) по профильному обучению педагогов для повышения ИТ компетенции.

12. Относительно организации и проведения демонстрационного экзамена

Ежегодное исполнение показателя проведения демонстрационного экзамена в колледжах страны предусмотрено в рамках исполнения национального проекта «Качественное образование «Образованная нация» (показатель 3 «Доля колледжей, внедривших систему оценивания Worldskills в учебный процесс организаций ТиППО» из План-графика реализации национального проекта «Качественное образование «Образованная нация»).

В соответствии с приказом Министра просвещения Республики Казахстан от 3 августа 2022 года № 348 «Об утверждении государственных общеобязательных стандартов дошкольного воспитания и обучения,

начального, основного среднего и общего среднего, технического и профессионального, послесреднего образования» (зарегистрирован в Реестре государственной регистрации нормативных правовых актов под № 29031):

– демонстрационный экзамен – форма проведения промежуточной и/или итоговой аттестации, позволяющая обучающемуся практически продемонстрировать освоенные профессиональные компетенции;

– квалификационный экзамен проводится после освоения каждой рабочей квалификации в форме практической работы или демонстрационного экзамена в учебно-производственных мастерских, лабораториях и учебных центрах организаций ТиППО и/или на производственных площадках предприятий;

– квалификационный экзамен проводится в форме практической работы или демонстрационного экзамена в учебно-производственных мастерских, лабораториях и учебных центрах организаций ПО и/или на производственных площадках предприятий.

Демонстрационный экзамен проводится с целью оценки качества освоения обучающимися содержания профессиональных модулей в рамках одной квалификации после завершения их изучения (промежуточная аттестация) или определения степени освоения ими объема модулей, предусмотренных государственным общеобязательным стандартом соответствующего уровня образования (итоговая аттестация).

При проведении демонстрационного экзамена организации ТиППО должны руководствоваться приказом Министра образования и науки Республики Казахстан от 18 марта 2008 года № 125 «Об утверждении Типовых правил проведения текущего контроля успеваемости, промежуточной и итоговой аттестации обучающихся для организаций среднего, технического и профессионального, послесреднего образования» и «Методическими рекомендациями по проведению демонстрационного экзамена в рамках квалификационного экзамена по требованиям WorldSkills», утвержденных Республиканским учебно-методическим советом от 27 мая 2022 года (*материалы размещены на сайте НАО «Talap»*).

При проведении демонстрационного экзамена необходимо предусмотреть финансовые средства для обеспечения инфраструктуры площадки (расходные материалы, оборудование, место проведения и др.) и привлечение экспертов для оценки.

Таким образом, данные колледжей, прошедших демонстрационные экзамены необходимо актуализировать с информационной системой «Национальная образовательная база данных».

13. Относительно целевой подготовки кадров по заявкам предприятий

С 2022-2023 учебного года внедрена подготовка кадров с ТиППО по заявкам предприятий с обязательством трудоустройства.

Целью внедрения подготовки кадров с ТиППО по заявкам предприятий является подготовка квалифицированных кадров по востребованным специальностям для обеспечения конкретных потребностей предприятия.

Подготовка кадров с ТиППО по заявкам предприятий осуществляется по заявленным специальностям в организациях образования за счет государственного образовательного заказа (далее – госзаказ) на основании договора, заключенного между организацией образования и предприятием (организацией, учреждением).

При определении организации ТиППО для размещения государственного образовательного заказа для подготовки кадров по заявкам предприятий (организаций, учреждений), относящихся к субъектам среднего и крупного предпринимательства, Комиссия руководствуется приказом Министра просвещения Республики Казахстан от 27 августа 2022 года № 381.

Прием в организации образования по подготовке кадров с ТиППО по заявкам предприятий осуществляется в соответствии с Типовыми правилами приема на обучение в организации образования, реализующие образовательные программы технического и профессионального, послесреднего образования, утвержденными приказом Министра образования и науки Республики Казахстан от 18 октября 2018 года № 578.

Участниками подготовки кадров являются предприятия (организации, учреждения), относящиеся к субъектам среднего и крупного предпринимательства, за исключением предприятий (организаций, учреждений), осуществляющих деятельность в сфере агропромышленного комплекса.

Организации ТиППО (независимо от форм собственности), осуществляющие подготовку кадров по востребованным специальностям, прошедшие конкурсный отбор по размещению государственного образовательного заказа.

Также весь порядок реализации подготовки кадров по заявкам предприятий (целевая подготовка) отражен в Методических рекомендациях для подготовки кадров по заявкам предприятий, утвержденных Министерством просвещения Республики Казахстан от 4 июля 2022 года.

Вместе с тем, в 2023-2024 учебном году планируется охватить более 20 тыс. абитуриентов по заявкам предприятий (организаций, учреждений).

В этой связи, рекомендуется проводить работу по освещению в средствах массовой информации и разъяснительную работу среди обучающихся школ (9 класс), родительской общественности, предприятий (организаций, учреждений) о подготовке кадров по заявкам предприятий.

14. Относительно организации учебного процесса в рамках дуального обучения

Нормы касательно дуального обучения регламентируются следующими нормативными правовыми актами:

- 1) Трудовой кодекс Республики Казахстан (ст. 35,116,119);
- 2) Гражданский кодекс Республики Казахстан (гл. 33 ст. 683-687);

3) Закон Республики Казахстан «Об образовании» (ст. 1,5,6,17,45-1);

4) приказ Министра образования и науки Республики Казахстан «Об утверждении Правил организации дуального обучения» от 21.01.16 г. № 50;

5) приказ Министра образования и науки Республики Казахстан «Об утверждении форм типового договора оказания образовательных услуг для дошкольных организаций, организаций среднего, технического и профессионального, послесреднего образования, типового договора на проведение профессиональной практики и типового договора о дуальном обучении для организаций технического и профессионального, послесреднего образования» от 28.01.16 г. № 93 (*далее – Приказ МОН РК № 93*).

6) приказ Министра образования и науки Республики Казахстан «Об утверждении методики подушевого нормативного финансирования дошкольного воспитания и обучения, среднего, технического и профессионального, послесреднего образования, а также высшего и послевузовского образования с учетом кредитной технологии обучения» от 27 ноября 2017 года № 597 (*далее – Приказ МОН РК № 597*).

В связи с академической свободой колледжи совместно с работодателями могут менять содержание образовательных программ на основе профессиональных стандартов и региональных особенностей, определяют сроки, объем учебного времени и вводят дополнительные дисциплины (профессиональные модули) по необходимости. Объем часов при дуальном обучении, выделяемых на производственное обучение и профессиональную практику, исчисляется из количества часов учебного плана, выделенных на обязательное обучение, за исключением объема часов, предусмотренных на изучение общеобразовательных дисциплин. Таким образом, работодатели совместно с учебными заведениями имеют возможность самостоятельно регулировать содержание образовательных программ в соответствии с потребностями быстро меняющейся экономики.

За время прохождения производственного обучения и профессиональной практики, в соответствии со статьей 119 Трудового кодекса РК и условиями Договора о дуальном обучении, предприятия могут производить компенсационную выплату обучаемому за выполнение определенных функциональных обязанностей. На лиц, проходящих производственное обучение и профессиональную практику, распространяются требования по безопасности и охране труда.

В соответствии с подпунктом 7-1) статьи 35 Трудового кодекса РК документом, подтверждающим трудовую деятельность обучаемого, является договор о дуальном обучении.

Срок практики на предприятии (организации) в рамках дуального обучения от 6 до 18 месяцев засчитывается студентам в трудовой стаж, это позволит выпускникам колледжей трудоустроиться с уже имеющимся опытом работы. Документом, подтверждающим трудовую деятельность обучаемого, является Приложение к договору о дуальном обучении. В соответствии с пунктом 5 главы 2 приказа МОН РК от 28 января 2016 года № 93 предприятие

(организация) заполняет Приложение к договору о дуальном обучении с указанием сроков прохождения обучающимся практики на базе предприятия (организации).

Управлениям образования областей, городов Астана, Алматы и Шымкент необходимо провести мониторинг выдачи данных документов выпускникам организаций ТиПО, для обеспечения исчисления их трудового стажа при трудоустройстве в соответствии с Трудовым кодексом РК.

В рамках дуального обучения предприятие закрепляет за обучающимся наставника - квалифицированного работника предприятия, владеющего технологиями производства или сферы услуг, осуществляющего руководство производственным обучением и профессиональной практикой.

Расходы при дуальном обучении возмещаются предприятиям (организациям) организациями ТиПО в соответствии с приказом МОН от 27 ноября 2017 года № 597.

В соответствии с подпунктом 10 пункта 12 приказа МОН РК № 93 организации образования производят оплату наставнику за оказанные услуги по организации производственного обучения и профессиональной практики.

Оплата наставнику за оказанные услуги производится через договор возмездного оказания услуг согласно главы 33 статьей 683-687 Гражданского кодекса Республики Казахстан от 1 июля 1999 года.

Мониторинг внедрения дуального обучения предусмотрен в Реестре Палаты предпринимателей РК «Атамекен» и НОБД.

15. Относительно шефства представителей крупного бизнеса над учебными заведениями

Цель шефства – установить эффективное и долгосрочное сотрудничество между предприятиями и колледжами для обеспечения экономики кадрами.

МИО совместно с представителями РПП «Атамекен» следует активнее продолжить работу по определению перечня крупных предприятий (организаций), изъявивших желание взять колледжи под шефство, а также перечню колледжей, профилей подготовки кадров, которые соответствуют профилю предприятий (организаций).

Необходимо продолжить работу по подписанию Меморандумов, соглашений между компаниями (предприятиями) по осуществлению шефства над колледжами.

В Меморандумах (соглашения) должны быть отражены следующие разделы: предмет и принципы сотрудничества, реализация сотрудничества, обязательства сторон, срок действия меморандумов, ответственность сторон, также предусмотрены обязательства вхождение представителей компании в попечительские и индустриальные советы, организация практики студентов, содействие в оснащении мастерских и лабораторий современным оборудованием, актуализация образовательных программ, стажировка педагогов на базе предприятий, а также трудоустройство выпускников.

Мониторинг шефства крупных предприятий над колледжами предусмотрен в НОБД.

Мониторинг будет осуществляться по следующим данным: количество предприятий, меморандумов, разработанных образовательных программ, студентов, обучающихся по целевому госзаказу по заявкам предприятий, объем оказанной материальной помощи и т.д.

16. Относительно развития движения Worldskills (Ворлдскиллс)

Движение WorldSkills в Казахстане регламентируются следующими нормативно-правовыми актами:

1) Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 20 января 2015 года № 22 «Об определении некоммерческого акционерного общества «Talar» Национальным оператором проекта WorldSkills Kazakhstan в Республике Казахстан»;

2) Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 2 апреля 2018 года № 126 «О некоторых вопросах реализации движения WorldSkills в Казахстане» (далее - Приказ №126);

3) Правила чемпионатов WorldSkills Kazakhstan в Республике Казахстан (далее - Правила) (утверждены Генеральной Ассамблеей WorldSkills Kazakhstan от 20 апреля 2020 года).

4) Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 13 марта 2012 года № 99 «Об утверждении Правил организации и проведения Президентской олимпиады по предметам естественно-математического цикла, республиканских олимпиад и конкурсов научных проектов по общеобразовательным предметам, республиканских конкурсов исполнителей и конкурсов профессионального мастерства».

WorldSkills демонстрирует ценность навыков и повышает признание квалифицированных специалистов во всем мире.

Цель движения WorldSkills Kazakhstan (далее - WSK) это развитие технического и профессионального образования, продвижение статуса профессий.

В 2023 году по итогам региональных чемпионатов WSK были определены победители для участия в Республиканском чемпионате «WorldSkills Kazakhstan 2023» с каждого региона от 15 до 30 человек.

Проведение Республиканского чемпионата WSK запланировано в период с 19 по 27 ноября 2023 года в г. Астана на базе Международного выставочного центра «EXPO».

Победители Республиканского чемпионата WSK ведут подготовку в тренировочных лагерях и принимают участие в Международных чемпионатах WorldSkills.

В текущем году Международный чемпионат WorldSkills пройдет в городе Гданьск (Республика Польша) с 3 сентября по 10 сентября 2023 года.

В 2023-2024 учебном году согласно Правилам и Приказу № 126 необходимо предусмотреть:

на уровне организации ТиППО:

- 1) расширить взаимодействие с социальными партнерами по совместному повышению квалификации экспертов WSK;
- 2) при укреплении МТБ и закупе расходных материалов учитывать профессиональные стандарты WorldSkills International и WorldSkills Europe;
- 3) проводить внутриколледжный чемпионат WSK, в том числе по компетенциям Abilympics (Абилимпикс) и Deafskills (по слуху) с привлечением социальных партнеров в качестве экспертов WSK;
- 4) применять прозрачную систему оценивания (CIS) при проведении внутриколледжного чемпионата WSK;
- 5) направлять победителей внутриколледжного чемпионата WSK для участия в региональном чемпионате WSK;
- 6) направлять победителей и призеров Республиканского чемпионата WSK (кандидатов в члены НС РК) на тренировочные лагеря с обеспечением их проживания и транспортных услуг;
- 7) бенчмаркинг лучших результатов организации ТиППО в WSK, в том числе с привлечением СМИ;
- 8) применение инструментов WorldSkills при проведении профориентационной работы.

на уровне местных исполнительных органов:

- 1) продолжить развитие экспертного сообщества с активным привлечением социальных партнеров региона в движение WorldSkills;
- 2) проведение регионального чемпионата WSK с привлечением социальных партнеров в качестве экспертов WSK, в том числе по компетенциям Abilympics (Абилимпикс), Deafskills (по слуху), а также развитие отраслевых направлений, в т.ч. Agroskills.
- 3) применять прозрачную систему оценивания (CIS) при проведении регионального чемпионата WSK;
- 4) укреплении МТБ колледжей региона с учетом профессиональных стандартов WorldSkills International и WorldSkills Europe и созданием на их базе тренировочных лагерей для подготовки региональной сборной к республиканскому чемпионату WSK и НС РК к международным чемпионатам WS;
- 5) направлять победителей регионального чемпионата WSK для участия в республиканском чемпионате WSK;
- 6) обеспечить расходными материалами тренировочные лагеря с целью подготовки к Международным чемпионатам, в которых принимают участие представители региона;
- 7) бенчмаркинг лучших результатов региона в WSK, в том числе с привлечением СМИ;
- 8) применение инструментов WorldSkills при проведении профориентационной работы на уровне региона.

17. Относительно организации учебного процесса для лиц с особыми образовательными потребностями:

Ежегодно увеличивается количество лиц с особыми образовательными потребностями (ООП) поступающих в организации технического и профессионального образования и нуждающихся в специальных (особых) подходах к обучению и воспитанию.

В соответствии с Государственными общеобязательными стандартами образования (*приказ Министра просвещения РК от 3 августа 2022 года № 348 с изменениями и дополнениями от 23.09.2022 года*) для обучения лиц с особыми образовательными потребностями условиях инклюзивного образования учебными заведениями разрабатываются:

1) специальные учебные программы, предусматривающее частичное или полное освоение образовательной программы ТиПО, с учетом особенностей психофизического развития и индивидуальных возможностей обучающихся (для лиц с несохранным интеллектом);

2) индивидуальные учебные программы и планы на основе образовательной программы по специальности ТиПО, с учетом физических нарушений и индивидуальных возможностей обучающихся (для лиц с сохранным интеллектом).

Наряду с этим, для лиц с ООП внедрен подушевой норматив финансирования, при котором норма расходов образовательного процесса на одного обучающегося в год увеличена в два раза.

Справочно: в норме расходов предусматриваются такие расходы как годовой фонд оплаты труда педагогов, учебников, учебно-методической литературы и пособий, в том числе расходы при прохождении производственного обучения и профессиональной практики.

Кроме того, одним из условий размещения государственного образовательного заказа в колледжах является наличие условий для лиц с ООП (*обязательные требования: входные пандусы, световые сигналы, кнопка вызова, санузел*) согласно Правил размещения государственного образовательного заказа на подготовку кадров (*приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 29 января 2016 года № 122*).

В целях исполнения Дорожной карты по исполнению мероприятий Предвыборной программы партии «Amanat» «Путь перемен: Достойную жизнь каждому!» предусмотрено достижение показателя по созданию равных условий и безбарьерного доступа для студентов с особыми образовательными потребностями до 2025 года во всех организациях ТиППО.

Таким образом, Управлениям образования областей и городов Астана, Алматы и Шымкент необходимо предусмотреть достижение показателя по созданию условий для инклюзивного образования в организациях технического и профессионального, послесреднего образования (*2022 г. – 55%, 2023 г. – 70%, 2024 г. – 85%, 2025 г. – 100%*).

18. Относительно проведения Конкурса и Форума по развитию государственного языка в организациях технического и профессионального, послесреднего образования

В целях популяризации казахского языка ежегодно проводится Республиканский форум «Мемлекеттік тіл – менің тілім».

В целях повышения эффективности изучения государственного языка и определения лучших авторских методик преподавания казахского языка группам с неказахским языком обучения ежегодно проводится Республиканский конкурс «Лучшая авторская методика преподавания казахского языка в организациях технического и профессионального, послесреднего образования».

Победители областных конкурсов участвуют в данных мероприятиях на Республиканском уровне в ноябре-декабре текущего года.

Управлениям образования областей и городов Астана, Алматы и Шымкент необходимо запланировать данные мероприятия в сентябре – октябре 2023 года.

19. Относительно воспитательной работы в организациях технического и профессионального образования

В настоящем разделе актуализированы способы организации воспитательной работы в новом учебном году с учетом нормативных правовых документов, регламентирующих организацию воспитательной работы в организациях ТиППО. Приоритетами при организации учебно-воспитательного процесса являются обеспечение благополучия обучающихся, уважение и доверие к личности обучающегося, обеспечение прав и их законных интересов, недопущение их дискриминации.

Основными нормативными правовыми документами при организации воспитательной работы являются:

- Конституция Республики Казахстан;
- Кодекс Республики Казахстан «О браке (супружестве) и семье» от 26 декабря 2011 года;
- Закон Республики Казахстан «Об образовании» от 27 июля 2007 года;
- Закон Республики Казахстан «О правах ребенка в Республике Казахстан» от 8 августа 2002 года;
- Закон Республики Казахстан «О профилактике бытового насилия» от 4 декабря 2009 года № 214-IV;
- Закон Республики Казахстан «О защите детей от информации, причиняющей вред их здоровью и развитию» от 2 июля 2018 года №169-УІ;
- Постановление Правительства Республики Казахстан от 12 октября 2021 года № 726 «Об утверждении национального проекта «Качественное образование» «Образованная нация»;
- Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 6 апреля 2020 года № 130. Об утверждении Перечня документов, обязательных

для ведения педагогами организаций среднего, технического и профессионального, послесреднего образования, и их формы;

– Национальные праздники, государственные праздники, профессиональные и иные праздники регулируются Законом Республики Казахстан от 13 декабря 2001 года № 267 «О праздниках Республики Казахстан»;

– Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 7 декабря 2011 года № 514 «Об утверждении Перечня республиканских и международных олимпиад и конкурсов научных проектов (научных соревнований) по общеобразовательным предметам, конкурсов исполнителей, конкурсов профессионального мастерства и спортивных соревнований»;

– Приказ Министра образования и науки от 18 января 2021 года № 24 «Об утверждении методических рекомендаций по организации работы Комитета по делам молодежи, Военно-патриотического клуба «Жас Сарбаз», Клубов по интересам в организациях технического и профессионального, послесреднего образования».

Основная задача воспитательной работы в колледжах сегодня - подготовить не только конкурентоспособного выпускника, но, прежде всего, сформировать в нем человеческие ценности и необходимые жизненные навыки:

1. Повышение читательской грамотности студентов

В рамках Концепции «Читающий колледж» от 02 мая 2022 года (далее - Концепция) и План проведения мероприятий по реализации Концепции на 2022-2025 годы (далее - План) необходимо осуществлять постоянный мониторинг читательских интересов, уровня читательской компетенции обучающихся путем проведения анкетирования, тестирования и опроса. С учетом интересов, обучающихся необходимо предусмотреть увеличение комплектования библиотечного фонда литературой для саморазвития личности - качественной отечественной, зарубежной художественной, отраслевой научно-популярной, научно-познавательной, энциклопедической и справочной литературой на традиционных печатных и электронных носителях информации.

В рамках Плана необходимо продолжить работу по проведению конкурсов «Лучший читатель группы», «Лучший читатель года», организовать постоянно действующую зону буккроссинга и др., викторины, библиотечные квесты, флешмобы.

На сайте организации ТиППО должны быть представлены различные сервисы, посвященные лучшей мировой и отечественной литературе, ресурсы по активизации чтения обучающихся (*интернет-викторины, рекомендуемые сервисы, информация о книжных клубах и т.п.*).

Важно поощрять возможности для чтения книг в электронном формате, в том числе с помощью мобильных устройств, развивать новые электронные ресурсы, которые помогают лучше ориентироваться в потоке литературы.

2. Физическое воспитание, здоровый образ жизни

В начале учебного года составить и утвердить план спортивно-массовой работы колледжа. В рамках плана необходимо ознакомить студентов о спортивных секциях колледжа, а также направить в чаты групп студентов и их родителей электронные буклеты (*фото, мини-ролики контакты тренеров, графики тренировок*) о действующих спортивных секциях. В первую очередь привлекать студентов с социально-уязвимых слоев населения требующих поддержки.

Согласно утвержденного плана работы по спортивным мероприятиям обеспечить организацию и участие студентов во внутриколледжеских, городских/областных и республиканских этапах **Национальной спортивной лиги по видам спорта**.

В целях развития и популяризации массового спорта и пропаганды здорового образа жизни среди молодежи необходимо освещать все итоги соревнований по видам спорта Национальной спортивной лиги в СМИ, интернет-ресурсах, социальных сетях, YouTube-каналах.

На ежемесячной основе проводить мероприятия с приглашением специалистов по профилактике наркомании, употребления электронных сигарет с размещением в СМИ, интернет-ресурсах, социальных сетях, YouTube-каналах видеороликов, инфографиков, постеров для студентов и их родителей.

3. Организация внеучебной деятельности

В воспитательной системе организации ТиППО важно создать благоприятные условия для организации разнообразных форм вне занятий обучающихся, что в совокупности обеспечивает реализацию духовно-нравственного, гражданско- патриотического, художественно-эстетического, трудового и физического воспитания обучающихся.

Одной из форм организации внеучебной деятельности являются кружки, способствующие раскрытию творческого потенциала обучающихся. Поэтому организациям ТиППО рекомендуется рассмотреть возможность создания кружков с вовлечением заинтересованных обучающихся.

Вместе с тем современный колледж должен осуществлять поиск инновационных методов, форм, моделей организации внеучебной деятельности в воспитательный процесс таких как: *защита стартап-проектов; ведение подкаста колледжа; организация электронной газеты колледжа; встречи в формате Ted; встречи с известными людьми; благотворительные социальные проекты; экскурсии в культурные достопримечательности страны; взаимодействие с партнерами колледжа.*

В рамках утвержденного Приказа Министра образования и науки от 18 января 2021 года № 24 «Об утверждении методических рекомендаций по организации работы Комитета по делам молодежи, Военно-патриотического клуба «Жас Сарбаз», Клубов по интересам в организациях технического и профессионального, послесреднего образования» рекомендуем продолжить работу по созданию в организациях ТиППО Комитетов по делам молодежи (*далее – КДМ; необходимо предусмотреть должность инспектора по делам молодежи согласно ППРК №77*), Военно-патриотических клубов «Жас Сарбаз», Клубов по интересам. Общее руководство и координацию деятельности в данном

направлении закрепить за заместителями руководителей колледжей по воспитательной работе.

Необходимо продолжить работу по созданию дебатных клубов и принять меры по вовлечению студентов в дебатное движение, как наиболее эффективного интеллектуального инструмента, обеспечивающего гармоничное развитие личности, формирование казахстанского патриотизма, гражданской идентичности и культуры толерантности (*Концепция общенационального культурно-образовательного проекта дебатного движения школьников и студентов в Казахстане*).

В целях развития студенческого самоуправления в каждом колледже необходимо продолжить создание студенческих парламентов. В члены парламентов должны входить в коллегиальные органы колледжа и представлять интересы той или иной группы студентов.

Вместе с тем, необходимо обратить внимание, что КДМ и студенческие парламенты имеют разные задачи, то есть КДМ проводит и вовлекает студентов в различные мероприятия, тогда как задача членов (*молодые депутаты*) студенческого парламента в основном - защита интересов и прав студентов.

Необходимо на еженедельной основе по самых актуальным темам и вопросам проводить дебатные турниры между группами, курсами и т.д. (*можно в рамках «Development Day»*).

Один раз в неделю после основных занятий рекомендуем организовывать день развития студента «Development Day», организацией которого должен заниматься КДМ. То есть в этот день каждый студент может свободно посещать любые клубы по интересам, участвовать в дебатах, семинарах (*желательно с приглашением известных личностей, бизнесменов, государственных служащих, депутатов, руководителей предприятий которые могут рассказать студентам в целях их мотивации «Как они к этому пришли»*), спортивных мероприятиях, конкурсах, походах в театры, экскурсиях, которые должны проходить одновременно – это даст студентам выбор по своим интересам.

Проекты должны реализовываться организацией образования в постоянном взаимодействии и тесном сотрудничестве с семьями обучающихся, социальными партнерами организации образования.

5. Конкурсы и соревнования

На постоянной основе привлекать студентов к различным конкурсам (*конкурсы идей по разработке IT-решений в различных отраслях с применением цифровых навыков – Hackathon, туристско-краеведческо-экологических исследовательских работ «Гүлденебер, Қазақстан!», «ТОП 100 студентов колледжей Республики Казахстан», Гранд турнир «Я – предприниматель», «Жас турист»*) согласно Перечня республиканских и международных олимпиад и конкурсов научных проектов (*научных соревнований*) по общеобразовательным предметам, конкурсов исполнителей, конкурсов профессионального мастерства и спортивных соревнований (*приказ Министерства от 7 декабря 2011 года № 514*) и иным соревнованиям. К конкурсам в первую очередь привлекать студентов с

малоимущих, многодетных и неполных семей, а также состоящих на профилактическом учете.

б. Организация профилактической деятельности (психологическая и социальная служба)

На сегодняшний день имеются проблемы буллинга/кибербуллинга, религиозного экстремизма и терроризма, правонарушений и наркомании, ранней беременности, сохранения репродуктивного здоровья среди подростков.

Согласно ЮНИСЕФ, более половины подростков столкнулись со случаями виртуального насилия, пропагандой религии и суицида и положительно относятся к знакомствам в социальных сетях. В этой связи предлагаются следующие меры по предотвращению вышеуказанных негативных тенденций:

- направление социальных педагогов и педагогов-психологов на курсы повышения квалификации;

- проведение мероприятий с приглашением специалистов по профилактике буллинга/кибербуллинга, суицида, киберпреступности, ранней беременности, репродуктивного здоровья, религиозного экстремизма и терроризма, правонарушений и наркомании с дальнейшим размещением в СМИ, интернет-ресурсах, социальных сетях, YouTube-каналах видеороликов, инфографиков, постеров для студентов и их родителей *(необходимые материалы по профилактике буллинга прилагаются)*.

Особую роль в создании благоприятной образовательной среды играет кураторская деятельность.

Кураторские часы являются важной частью содержания образования. При разработке планов кураторских часов важно ориентироваться на индивидуальные потребности и интересы обучающихся, привлекая к этому членов студенческого парламента. Формами проведения тематических классных часов могут быть: *беседа на определенную тему; дискуссия, диспут, дебаты, ролевые игры, тематическая лекция, собрания, час общения (вопрос-ответ), игры-путешествия, тренинги, конференции, мастер-классы, театральные постановки.*

Куратор может инициировать разработку общих норм и правил группы совместно с обучающимися. Согласно современным исследованиям, именно совместное обсуждение и согласование общих норм поведения приводит к их ответственному соблюдению.

20. Относительно пополнения библиотечного фонда и обеспечения учебниками

В соответствии с пунктом 1 статьи 6 Закона Республики Казахстан «Об образовании», приобретение и доставка учебников на бумажных и электронных носителях для колледжей находится в компетенции местных исполнительных органов.

В рамках подушевого норматива финансирования в год на одного обучающегося предусмотрены расходы на приобретение учебников, учебно-

методической литературы и пособий, которые составляют 5 МРП, что позволяет колледжам ежегодно обновлять библиотечный фонд.

Управлениям образования областей и городов Астана, Алматы и Шымкент необходимо проводить ежеквартальный мониторинг по приобретению учебно-методических комплексов в колледжах независимо от формы собственности, осуществляющих подготовку кадров с техническим и профессиональным образованием по государственному образовательному заказу за счет предусмотренных средств.

Кроме того, одним из показателей Концепции развития дошкольного, среднего, технического и профессионального образования Республики Казахстан на 2023 – 2029 годы является разработка учебников на казахском языке для организаций технического и профессионального образования

Для достижения показателя, необходимо обеспечить организаций технического и профессионального образования (далее - организаций ТиПО) учебниками на казахском языке. Вопрос обеспечения организации технического и профессионального образования современными учебниками на казахском языке является актуальным, особенно по специальным дисциплинам (модулям).

В настоящее время, на рынке книжной индустрии имеются как разработанные учебники, так и переведённые зарубежные учебники на казахском языке, изданные отечественными издательствами по специальным дисциплинам.

В этой связи, Управлениям образования областей и городов Астана, Алматы и Шымкент (далее – Управления образования) совместно с организациями ТиПО и учебно-методическими объединениями по профилю (*перечень УМО утвержден приказом Министра образования и науки Республики Казахстан от 28 сентября 2018 года №509*) следует провести соответствующую работу по определению перечня учебников по специальным дисциплинам (модулям) на казахском языке исходя из запросов и потребностей каждого учебного заведения.

На основании вышеизложенного, Управлениям образования необходимо организовать работу по ежегодному приобретению 180 учебников на казахском языке для организаций ТиПО, осуществляющих подготовку кадров по государственному образовательному заказу.

Таким образом, для своевременного исполнения данного показателя, Управлениям образования необходимо в срок до 10 сентября т.г. предоставить промежуточную информацию и в срок до 10 ноября предоставить итоговую информацию согласно Приложению 1 (перечень учебных заведений, закупающих учебники на казахском языке и количество).

21. Относительно проведения конкурсов профессионального мастерства

Конкурс профессионального мастерства среди педагогов организаций технического и профессионального, послесреднего образования по отраслям

проводится на основании Закона Республики Казахстан «О статусе педагога», Приказа Министра образования и науки Республики Казахстан от 7 декабря 2011 года № 514 «Об утверждении Перечня республиканских и международных олимпиад и конкурсов научных проектов (научных соревнований) по общеобразовательным предметам, конкурсов исполнителей, конкурсов профессионального мастерства и спортивных соревнований».

Целью конкурса профессионального мастерства по отраслям является выявление и поддержка талантливых, одаренных творческих педагогов организаций ТиППО, повышение престижа и имиджа преподавателей и распространение передового опыта профессионального мастерства.

В 2022 году Министерством образования и науки Республики Казахстан утверждены Положения конкурса профессионального мастерства среди педагогов организаций технического и профессионального, послесреднего образования по 13 отраслям: IT, горно-металлургической, нефтегазовой, энергетической, инженерной, сельскохозяйственной, строительной и педагогической отраслям, здравоохранению, сервису, транспорту и связи, культуре и искусству, спорту.

Определен перечень организаций технического и профессионального, послесреднего образования, на базе которых будут проходить конкурсы профессионального мастерства по отраслям в 2023 году.

Управлениям образования областей и городов Нур-Султан, Алматы и Шымкент:

- обеспечить участие педагогов в конкурсах профессионального мастерства по отраслям;
- организовать базу проведения конкурсов профессионального мастерства среди педагогов организаций технического и профессионального, послесреднего образования согласно утвержденного графика;
- привлечь к проведению конкурсов профессионального мастерства среди педагогов организаций технического и профессионального, послесреднего образования представителей бизнес-сообщества, опытных сотрудников ведущих производственных предприятий (организаций), высших учебных заведений регионов, городов Астана, Алматы, Шымкент.

График

проведения республиканского конкурса профессионального мастерства среди педагогов организаций технического и профессионального, послесреднего образования по отраслям на 2022-2023 учебный год

№	Наименование отрасли	Регион	Сроки
1	Нефтегазовая	Атырауская область	ноябрь
2	Транспорта и связи	Костанайская область	ноябрь
3	Инженерная	ВКО	мамыр

4	Строительная	Область Абай	октябрь
5	Сельскохозяйственная	Жамбылская область	октябрь
6	Энергетическая	СКО	ноябрь-декабрь
7	Педагогическая	Акмолинская область	февраль
8	Горно-металлургическая	Актюбинская область	май
9	Сервиса и обслуживания	Мангистауская область	сентябрь-октябрь
10	IT	г.Астана	октябрь
11	Здравоохранение	г.Алматы	ноябрь-декабрь
12	Спорт	г. Актобе	сентябрь
13	Культура и искусство	Жамбылская область	ноябрь

22. Относительно профессионального развития педагогических работников

Курсы повышения квалификации осуществляются в соответствии с Правилами организации и проведения курсов повышения квалификации педагогов, а также посткурсового сопровождения деятельности педагога, утвержденных Приказом Министра образования и науки Республики Казахстан от 28 января 2016 года № 95.

В соответствии с внесенными изменениями в Закон Республики Казахстан «Об образовании» повышение квалификации руководящих кадров, педагогов осуществляется не реже одного раза в три года.

Педагоги направляются на курсы на основании приказов руководителей организаций образования, отделов образования, управлений образования.

Организации ТиППО заполняют данные педагогов, прошедших курсы повышения квалификации, по форме административной отчетности информационной системы «Национальная образовательная база данных» согласно приказу Министра образования и науки Республики Казахстан от 27 декабря 2012 года № 570 «Об утверждении форм административных данных в рамках образовательного мониторинга».

Данные заполняются не позднее пяти рабочих дней с момента завершения педагогами курсов повышения квалификации.

Кроме того, необходимо повысить ответственность руководства колледжей за корректное заполнение базы НОБД в части указания должностей и количества педагогов (в том числе необходимо указывать только основную должность педагога и не допускать повторения одного и того же педагога при совмещении).

Необходимо учесть, что слушателям курсов, не прошедшим итоговое оценивание, выдается справка о прослушивании курса повышения квалификации.

Слушатели курсов, не получившие сертификат, имеют возможность:

- 1) на повторное оценивание знаний, не более одного раза в год;
- 2) на повторное оценивание знаний со следующим потоком курсов;

3) на перевод по уважительной причине из одного потока в другой в течение текущего года;

4) на завершение прерванного курса по уважительной причине с предоставлением подтверждающих документов.

Слушатели курсов, не выполнившие условия соглашения о прохождении курсов повышения квалификации, отчисляются в соответствии с приказом руководителя организации, реализующей образовательные программы повышения квалификации, и решением комиссии по рассмотрению обращений и заявлений слушателей курсов. Организация, проводящая курсы, уведомляет работодателя слушателя об отчислении.

Педагог, прошедший курсы повышения квалификации, применяет полученные профессиональные компетенции в процессе работы.

Администрация организации ТиППО:

1) ведет мониторинг своевременного прохождения курсов педагогами по основной должности (1 раз в три года);

2) обеспечивает взаимозаменяемость педагогов во время прохождения курсов;

3) направляет педагогов в места проведения курсов с возмещением командировочных расходов;

4) проводит внутри организации образования контроль и мониторинг деятельности педагога с целью отслеживания результатов применения педагогом полученных компетенций во время прохождения курсов;

5) обеспечивает организации, проводившей курсы, доступ в колледжи для проведения посткурсового сопровождения и мониторинга эффективности образовательных программ курсов.

Управлениям образования областей и городов Астана, Алматы и Шымкент:

- согласно требованиям Правил, направлять на курсы повышения квалификации в области менеджмента руководителей для приобретения новых знаний, навыков и компетенций, успешного освоения содержания программы курсового обучения на основании соответствующего приказа;

- оказывать методическую помощь и поддержку в применении руководителями инновационно-экспериментальной деятельности, участия в социальных/образовательных проектах, влияющих на повышение качества обучения;

- содействовать созданию сообщества (ассоциации) руководителей с целью обмена опытом в открытом доступе, оказания своевременной помощи в разрешении вопросов и проблем, касающихся менеджмента и достижения качества обучения;

- способствовать совершенствованию знаний и компетенций руководителей и педагогов в использовании инновационных и ИКТ технологий;

- рекомендовать руководителям самообучение и самообразование по овладению инструментами составления бизнес проектов, механизмами совмещения и взаимодействия бизнес и государственных структур, возможностей реализации стартапов в колледжах, организации предпринимательской деятельности с использованием различных способов источников финансирования;

- обеспечить своевременное прохождение руководителями процедуры аттестации.

23. *Относительно проведения ротации директоров колледжей.*

В соответствии с «Правилами проведения ротации первых руководителей государственных организаций образования», утвержденных приказом Министра образования и науки Республики Казахстан от 11 ноября 2021 года № 559 (далее – Правила), ротации подлежат первые руководители, находящиеся на занимаемой должности семь и более лет.

Для проведения ротации первых руководителей, кадровой службой органов управления образованием формируется список первых руководителей, подлежащих ротации. По истечении 7 (семи) лет первый руководитель государственной организации образования актом работодателя назначается исполняющим обязанности и выполняет функции первого руководителя организации образования до вынесения решения комиссией

При отсутствии организации образования для перемещения первого руководителя на вакантную должность руководитель подлежит ежегодному рассмотрению на комиссии по ротации, до вынесения комиссией решения о проведении ротации между первыми руководителями в пределах должности с указанием организации образования

Необходимо также учитывать, что первый руководитель, подлежащий ротации, также перемещается в организацию образования при наличии, в ней равнозначной вакантной должности на основании решения комиссии, при условии соответствия квалификационным требованиям к данной должности.

В целях улучшения менеджмента в организациях ТиПО и повышения эффективности первых руководителей необходимо организовать работу по проведению ротации первых руководителей колледжей.

По аттестации

В соответствии с Законом Республики Казахстан «О статусе педагога» от 27 декабря 2019 года педагоги проходят аттестацию, по результатам которой присваиваются (подтверждаются) квалификационные категории в порядке, определяемом уполномоченным органом в области образования.

Многие преподаватели ТиПО испытывают трудности с прохождением оценки знаний педагогов (ОЗП), необходимым для перехода на новую категорию. Наиболее остро проблема качественного состава преподавателей ТиПО стоит в Шымкенте и Алматы, где более половины кадрового состава не имеют категории.

Необходимо учесть, что в Правила прохождения аттестации педагогов были внесены ряд изменений и дополнений, которые улучшили положение педагогов.

Так с текущего года мастера производственного обучения и преподаватели специальных дисциплин при прохождении аттестации освобождены от прохождения ОЗП.

Кроме того, педагоги, которым до пенсии по возрасту остается не более четырех лет, освобождены от процедуры аттестации. Также педагоги, имеющие 30 и более лет педстажа, при подтверждении ранее присвоенной квалификационной категории освобождены от ОЗП и проходят только комплексное обобщение результатов деятельности.

В этой связи необходимо усилить работу по прохождению педагогами аттестации и переходу их на новую систему категорий с соответствующей доплатой.

Управлениям образования областей и городов Астана, Алматы и Шымкент:

- сформировать качественный списочный состав педагогов на присвоение квалификационной категории согласно аттестационному периоду;
- организовать работу экспертных советов по проведению экспертизы портфолио педагогов и комплексного аналитического обобщения итогов их деятельности.